

EMAS

**Sektorový referenčný dokument
o najlepších postupoch environmentálneho
manažérstva v sektore verejnej správy**

Praktický návod na zlepšenie environmentálneho správania

Cieľom nasledujúceho dokumentu je poskytnúť inšpiráciu a návod na to, ako zlepšovať environmentálne správanie pre všetky organizácie v sektore verejnej správy.

Text tohto dokumentu vychádza z prílohy rozhodnutia Komisie EÚ 61/2019.

Autor: SAŽP, Odbor environmentálneho manažerstva a Bazilejského dohovoru, Bratislava

Vydavateľ a grafické spracovanie: SAŽP, Banská Bystrica

Rok vydania: 2020

Vydanie prvé

Ilustračný obrázok na titulnej strane, zdroj: <https://www.google.com/search?q=imgbin-environmental-protection-environmentally-friendly-ecology-energy-conservation-green-ecological-technology-nature-earth-illustration>

OBSAH

1	Úvod	4
2	Aký je rozsah pôsobnosti SRD vo verejnej správe?	6
3	Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva	8
	3.1 Prierezové otázky	8
	3.2 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre udržateľné úrady	9
	3.3 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre energiu z udržateľných zdrojov a zmenu klímy	17
	3.4 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre mobilitu	27
	3.5 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre využívanie pôdy	33
	3.6 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre zelené mestské oblasti	35
	3.7 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre kvalitu miestneho okolitého ovzdušia	37
	3.8 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre hluk	38
	3.9 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre nakladanie s odpadom	39
	3.10 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre zásobovanie vodou	40
	3.11 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre nakladanie s odpadovými vodami	42
	3.12 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre zelené verejné obstarávanie	47
	3.13 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre environmentálne vzdelávanie a šírenie informácií	48

1 Úvod

Čo je schéma pre environmentálne manažérstvo a audit?

Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) je dobrovoľný nástroj environmentálnej politiky, ktorý pomáha organizáciám integrovať do ich každodenného riadenia stále viac environmentálnych aspektov.

Právny rámec EMAS

Nariadenie EP a R (ES) č. 1221/2009 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)

Zákon č. 351/2012 o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskej únie pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Nariadenie Komisie (EÚ) 1505/2017, ktorým sa menia prílohy I, II a III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)

Nariadenie Komisie (EÚ) 2026/2018, ktorým sa mení príloha IV k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)

Rozhodnutie (EÚ) č. 61/2019, ktoré sa týka sektorového referenčného dokumentu o najlepších postupoch environmentálneho manažérstva, sektorových ukazovateľoch environmentálneho správania a referenčných kritériách excelentnosti v sektore verejnej správy podľa nariadenia (ES) č. 1221/2009

Čo je to sektorový referenčný dokument?

Sektorový referenčný dokument je vypracovaný v súlade s nariadením (ES) č. 1221/2009, čl. 46 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme EMAS. Je určený v prvom rade organizáciám, ktoré už sú zaregistrované v schéme EMAS, ďalej organizáciám, ktoré zvažujú registráciu v schéme EMAS v budúcnosti, a napokon všetkým organizáciám, ktoré sa chcú dozvedieť viac o najlepších postupoch environmentálneho manažérstva s cieľom zlepšiť svoje environmentálne správanie.

Cieľom tohto dokumentu je preto predstavovať podporu pre všetky organizácie v sektore verejnej správy, aby sa zameriavali na dôležité priame aj nepriame environmentálne aspekty a aby získavali informácie o najlepších postupoch environmentálneho manažérstva a vhodných sektorových ukazovateľoch environmentálneho správania na meranie svojho environmentálneho správania, ako aj informácie o referenčných kritériách excelentnosti.

Ako môžu organizácie využiť sektorový referenčný dokument pri implementácii EMAS?

Podľa nariadenia (ES) č. 1221/2009 majú organizácie zaregistrované v schéme EMAS zohľadňovať sektorové referenčné dokumenty na dvoch odlišných úrovniach:

1. pri vypracúvaní a zavádzaní svojho systému manažérstva environmentu na základe výsledkov environmentálneho preskúmania [článok 4 ods. 1 písm. b)]:

Organizácie by mali použiť relevantné prvky sektorového referenčného dokumentu pri stanovovaní a preskúvaní svojich dlhodobých a krátkodobých environmentálnych cieľov v súlade s príslušnými environmentálnymi aspektmi identifikovanými v environmentálnom preskúmaní a v politike, ako aj pri rozhodovaní o opatreniach, ktoré treba zaviesť na zlepšenie environmentálneho správania;

2. pri zostavovaní environmentálneho vyhlásenia [článok 4 ods. 1 písm. d) a článok 4 ods. 4]:

a) Organizácie by mali zväziť príslušné sektorové ukazovatele environmentálneho správania uvedené v sektorovom referenčnom dokumente pri výbere ukazovateľov¹, ktoré použijú na podávanie správ o svojom environmentálnom správaní.

Pri výbere súboru ukazovateľov na podávanie správ by sa mali zohľadniť ukazovatele navrhnuté v príslušnom sektorovom referenčnom dokumente a ich relevantnosť vzhľadom na významné environmentálne aspekty, ktoré organizácia určila vo svojom environmentálnom preskúmaní. Ukazovatele sa musia brať do úvahy len vtedy, keď sú relevantné pre environmentálne aspekty, ktoré sú v environmentálnom preskúmaní hodnotené ako najvýznamnejšie.

b) Organizácie by pri predkladaní správ o svojom environmentálnom správaní a o ostatných faktoroch týkajúcich sa ich environmentálneho správania mali v environmentálnom vyhlásení uviesť, akým spôsobom sú zohľadnené príslušné najlepšie postupy environmentálneho manažérstva, a ak sú dostupné, aj referenčné kritériá excelentnosti.

Organizácie by mali opísať, ako boli príslušné najlepšie postupy environmentálneho manažérstva a referenčné kritériá excelentnosti (poukazujúce na úroveň environmentálneho správania, ktorú dosiahli organizácie s najlepšimi výsledkami) použité na určenie opatrení a činností, prípadne na stanovenie priorít, s cieľom (ďalej) zlepšovať environmentálne správanie. Vykonávanie najlepších postupov environmentálneho manažérstva či splnenie určených referenčných kritérií excelentnosti však nie je záväzná, pretože schéma EMAS je dobrovoľná a posúdenie uskutočniteľnosti referenčných kritérií a vykonávania najlepších postupov, pokiaľ ide o náklady a prínosy, ponecháva na samotné organizácie.

Posúdenie uskutočniteľnosti je potrebné aj pre orgány verejnej správy, od ktorých sa často žiada, aby išli príkladom.

Účasť v schéme EMAS je nepretržitý proces. Vždy, keď organizácia plánuje zlepšiť svoje environmentálne správanie (a preskúmava ho), nahliadne do sektorového referenčného dokumentu, aby sa inšpirovala konkrétnymi témami a rozhodla sa, ktoré otázky má ďalej postupne riešiť.

¹ Podľa Nariadenia Komisie (EÚ) 2026/2018 [oddiel B písm. f)] k nariadeniu o schéme EMAS musí environmentálne vyhlásenie obsahovať „Súhrn dostupných údajov o environmentálnom správaní organizácie vo vzťahu k jej významným environmentálnym aspektom. V správach sa uvádzajú hlavné ukazovatele, ako aj osobitné ukazovatele environmentálneho správania uvedené v oddiele C. Ak sú stanovené krátkodobé a dlhodobé environmentálne ciele, vykazujú sa príslušné údaje“.

2 Aký je rozsah pôsobnosti SRD vo verejnej správe?

Sektorový referenčný dokument je zameraný na viaceré aspekty, ktoré sú relevantné pre všetky druhy orgánov verejnej správy, ako je napríklad environmentálne správanie úradov, energetická efektívnosť verejných budov a zelené verejné obstarávanie. Všetkým orgánom verejnej správy na miestnej, regionálnej, celoštátnej a medzinárodnej úrovni sa adresuje výzva, aby tieto časti dokumentu zobrali do úvahy.

Sektor verejnej správy zahŕňa organizácie patriace hlavne do divízie NACE kódu [podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností stanovenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006²].

- NACE 84 Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie

Organizácie registrované pod týmto kódom NACE sú cieľovou skupinou tohto dokumentu.

Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva uvedené v tomto sektorovom referenčnom dokumente navyše môžu byť inšpiráciou aj pre ďalšie organizácie, ako sú napríklad spoločnosti vo verejnom vlastníctve alebo súkromné spoločnosti poskytujúce služby v zastúpení orgánov verejnej správy. Tie môžu patriť, okrem iného, do týchto divízií označených kódmi NACE:

- kód NACE 2: Lesníctvo a ťažba dreva,
- kód NACE 36: Zber, úprava a dodávka vody,
- kód NACE 37: Čistenie a odvod odpadových vôd,
- kód NACE 38: Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov,
- kód NACE 39: Ozdravovacie činnosti a ostatné činnosti nakladania s odpadom,
- kód NACE 41.2: Výstavba obytných a neobytných budov,
- kód NACE 49.3.1: Mestská alebo prímestská osobná pozemná doprava.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 z 20. decembra 2006, ktorým sa zavádza štatistická klasifikácia ekonomických činností NACE Revision 2 a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 3037/90 a niektoré nariadenia ES o osobitných oblastiach štatistiky (Ú. v. EÚ L 393, 30.12.2006, s. 1).

Tabuľka Najvýznamnejšie environmentálne aspekty a tlaky pre orgány verejnej správy a spôsoby ich riešenia v tomto dokumente

Environmentálny aspekt	Súvisiaci hlavný environmentálny tlak
Prevádzka úradov	<ul style="list-style-type: none"> – vznik tuhého odpadu spotreba vody – spotreba energie – emisie skleníkových plynov (CO₂) – emisie do ovzdušia (CO, SO₂, NO_x, tuhé častice atď.) – vyčerpanie zdrojov
Riadenie spotreby energie v spravovanej oblasti a riadenie vlastnej spotreby energie	<ul style="list-style-type: none"> – spotreba energie – emisie skleníkových plynov (CO₂)
Riadenie mobility a/alebo verejnej dopravy	<ul style="list-style-type: none"> – emisie do ovzdušia (CO, SO₂, NO_x, tuhé častice atď.) – spotreba energie – emisie skleníkových plynov (CO₂)
Plánovanie využívania pôdy a riadenie zelených mestských oblastí	<ul style="list-style-type: none"> – využívanie pôdy strata biodiverzity
Riadenie kvality okolitého ovzdušia a hluku	<ul style="list-style-type: none"> – emisie do ovzdušia (CO, SO₂, NO_x, tuhé častice atď.) – vznik hluku
Nakladanie s odpadom	<ul style="list-style-type: none"> – vznik tuhého odpadu
Zásobovanie pitnou vodou	<ul style="list-style-type: none"> – spotreba vody
Riadenie čistenia odpadových vôd	<ul style="list-style-type: none"> – emisie do vody (biochemická spotreba kyslíka, chemická spotreba kyslíka, mikropolutanty atď.) – spotreba energie – emisie skleníkových plynov (CO₂)
Obstarávanie tovaru a služieb	<ul style="list-style-type: none"> – vznik tuhého odpadu spotreba vody – spotreba energie – emisie skleníkových plynov (CO₂) – emisie do ovzdušia (CO, SO₂, NO_x, tuhé častice atď.) – vyčerpanie zdrojov
Podporovanie environmentálneho správania obyvateľov a podnikov	<ul style="list-style-type: none"> – vznik tuhého odpadu spotreba vody – spotreba energie – emisie skleníkových plynov (CO₂) – emisie do ovzdušia (CO, SO₂, NO_x, tuhé častice atď.) – emisie do vody (chemická spotreba kyslíka biochemická spotreba kyslíka, mikropolutanty atď.) – vyčerpanie zdrojov

3 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva

3.1 Prierezové otázky

Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva boli určené ako najdôležitejšie postupy, činnosti a opatrenia, ktoré môžu orgány verejnej správy vykonávať na zlepšenie svojho environmentálneho správania pri každom z environmentálnych aspektov uvedených v tabuľke. Pri ich určovaní sa zohľadňovali osobitné problémy a možnosti verejných orgánov v porovnaní so súkromnými spoločnosťami. Najdôležitejšími otázkami sú:

- a) prísnejšie postupy verejného obstarávania,
- b) prísne pravidlá financovania,
- c) potreba dlhších časových období na vykonávanie rozhodnutí,
- d) zastaranejšia infraštruktúra,
- e) obmedzený rozpočet,
- f) možnosť akceptovať dlhšiu návratnosť,
- g) možnosť uprednostniť riešenia, ktorých výsledkom je spoločenský prínos a nie nevyhnutne finančná návratnosť,
- h) stabilita zamestnancov,
- i) možnosti úspor z rozsahu v prípade spolupráce medzi rôznymi orgánmi verejnej správy na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni.

Pri posudzovaní uplatnenia ktoréhokoľvek z najlepších postupov environmentálneho manažérstva uvedených v tomto dokumente musia miestne orgány zohľadniť svoje osobitné problémy a spôsoby využitia osobitných možností, ktoré majú k dispozícii³.

³ Riešenia týkajúce sa osobitných problémov a možností súvisiacich s jednotlivými najlepšími postupmi environmentálneho manažérstva sú uvedené buď priamo v tomto dokumente, alebo v rámci praktických usmernení, ako tieto postupy vykonávať, ktoré sú k dispozícii v správe o najlepších postupoch, uverejnenej Spoločným výskumným centrom a dostupnej online na adrese: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf>. Organizácie do nej môžu nahliadnuť, aby lepšie pochopili najlepšie postupy opísané v tomto sektore referenčnom dokumente.

3.2 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre udržateľné úrady

Táto časť je zameraná na všetky orgány verejnej správy, ktoré vykonávajú činnosť prostredníctvom úradov.

Riadenie a minimalizácia spotreby energie

Najlepším postupom environmentálneho manažérstva na zavádzanie energetického manažérstva podľa zásad cyklu „plánuj, urob, skontroluj, vykonaj (plan, do, check, act)“ v úradoch vlastnených alebo riadených orgánom verejnej správy je:

- A) časté zbieranie alebo nepretržité monitorovanie údajov o spotrebe energie, pričom údaje sa môžu zbierať na úrovni budov, časti budovy (napríklad vestibul, kancelárie, jedáleň/bar), zdroja energie (napríklad plyn, elektrická energia) a kategórie konečného použitia (napríklad osvetlenie, vykurovanie priestoru),
- B) analyzovanie údajov, stanovenie cieľov, určenie referenčných kritérií a ich používanie na porovnanie so skutočnou hospodárnosťou spotreby energie,
- C) určenie stratégie a akčného plánu na zlepšenie energetickej hospodárnosti budovy úradu.

Uplatniteľnosť

Najlepším postupom environmentálneho manažérstva možno všeobecne uplatniť na budovy úradov, ktoré vlastní alebo riadia orgány verejnej správy. Opatrenia vyplývajúce z uplatnenia tohto najlepšieho postupu environmentálneho manažérstva však môžu byť viac obmedzené v prenajatých budovách.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
<p>(i1) Celková spotreba elektrickej energie na jednotku podlahovej plochy za rok ⁽¹⁾, vyjadrená ako koncová energia (kWh/m²/rok).</p> <p>Ak je to možné, tento údaj možno rozdeliť na:</p> <ul style="list-style-type: none">— vykurovanie priestoru (kWh/m²/rok),— chladenie priestoru (kWh/m²/rok),— osvetlenie (kWh/m²/rok),— iné využitie elektrickej energie (kWh/m²/rok). <p>(i2) Celková spotreba elektrickej energie na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za rok, vyjadrená ako koncová energia (kWh/ ekvivalent plného pracovného času/rok).</p> <p>Ak je to možné, tento údaj možno rozdeliť na:</p> <ul style="list-style-type: none">— vykurovanie priestoru (kWh/ekvivalent plného pracovného času/ rok),— chladenie priestoru (kWh/ekvivalent plného pracovného času/rok),— osvetlenie (kWh/ekvivalent plného pracovného času/rok),— iné využitie elektrickej energie (kWh/ekvivalent plného pracovného času/rok). <p>(i3) Celková spotreba primárnej energie na jednotku podlahovej plochy alebo na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za rok (kWh/m²/rok, kWh/ekvivalent plného pracovného času/rok).</p> <p>(i4) Celkové emisie skleníkových plynov na jednotku podlahovej plochy alebo na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za rok (kg ekvivalentu CO₂/m²/rok, kg ekvivalentu CO₂/ekvivalent plného pracovného času/rok).</p>	–

⁽¹⁾ Podlahovú plochu možno vypočítať so zohľadnením úžitkovej plochy budovy, napríklad plochy použitej v rámci energetických certifikátov.

Riadenie a minimalizácia spotreby vody

Najlepší postup environmentálneho manažérstva na vykonávanie hospodárenia s vodou podľa zásad cyklu „plánuj, urob, skontroluj, vykonaj“ (plan, do, check, act) v úradoch vlastnených alebo riadených orgánom verejnej správy je:

- A) časté zbieranie alebo sústavné monitorovanie údajov o spotrebe vody, pričom údaje sa môžu zbierať na úrovni budov, príslušnej časti budovy, kde sa voda spotrebováva (napríklad vestibul, kancelárie, jedáleň/bar), a kategórie konečného použitia (napríklad toalety, kuchyne),
- B) analyzovanie údajov, stanovenie cieľov, určenie referenčných kritérií a ich používanie na porovnanie so skutočnou spotrebou vody,
- C) určenie stratégie a akčného plánu na znižovanie spotreby vody (napríklad inštaláciou úsporných vodovodných batérií, sprch a ventilov znižujúcich tlak, ich pravidelnou údržbou, inštaláciou systémov zachytávania dažďovej vody).

Uplatniteľnosť

Najlepší postup environmentálneho manažérstva možno všeobecne uplatniť na budovy úradov, ktoré vlastní alebo riadia orgány verejnej správy, za predpokladu, že náklady na inštaláciu a údržbu systémov monitorovania a zbierania údajov o spotrebe vody sa vrátia predpokladanými dosiahnuteľnými úsporami vody. Opatrenia vyplývajúce z uplatnenia tohto najlepšieho postupu environmentálneho manažérstva môžu byť viac obmedzené v prenajatých budovách.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
<p>(i5) Celková spotreba vody na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za rok (m^3/ekvivalent plného pracovného času/rok), rozdelená na (ak je to relevantné):</p> <ul style="list-style-type: none">— spotrebu vody v sieti (m^3/ekvivalent plného pracovného času/rok),— spotrebu zachytenej dažďovej vody (m^3/ekvivalent plného pracovného času/rok),— spotrebu recyklovanej odpadovej vody (m^3/ekvivalent plného pracovného času/rok). <p>(i6) Celková spotreba vody na jednotku vnútornej podlahovej plochy za rok (m^3/m^2/rok), rozdelená na (ak je to relevantné):</p> <ul style="list-style-type: none">— spotrebu vody v sieti (m^3/m^2/rok),— spotrebu zachytenej dažďovej vody (m^3/m^2/rok),— spotrebu recyklovanej odpadovej vody (m^3/m^2/rok).	<p>(b1) Celková spotreba vody v budovách úradu je nižšia než $6,4 m^3$/ekvivalent plného pracovného času zamestnanca/rok.</p>

Riadenie a minimalizácia vzniku odpadu

Najlepší postup environmentálneho manažérstva na vykonávanie moderného nakladania s odpadom v budovách úradov, ktoré vlastnia alebo riadia orgány verejnej správy, na základe :

- A) prevencie: zaviesť postupy a archivovanie bez dokumentov v papierovej forme, zabezpečiť trvanlivosť vybavenia a spotrebného tovaru (napríklad prostredníctvom zeleného verejného obstarávania), umožniť opätovné používanie nábytku a vybavenia kancelárií (napríklad zaviesť online inventár už nepotrebného dostupného vybavenia, nábytku a kancelárskych potrieb a zabezpečiť, aby všetci zabezpečovatelia služieb a zamestnanci do tohto inventára nahliadli pred nákupom nových položiek, a takisto zabezpečiť odborné čistenie, opravy a údržbu na predĺženie životnosti), stimulovať zamestnancov, aby používali opakovane použiteľné poháre namiesto jednorazových plastových pohárov, zabezpečiť v rokovacích alebo vo verejných priestoroch fontánky s pitnou vodou (bez plastových pohárov) namiesto plastových fliaš,
- B) separácie: zabezpečiť jednoduchý prístup k nádobám na recyklovateľný odpad pre všetky najbežnejšie druhy odpadu a vytvoriť recyklačné body pre všetky ostatné druhy odpadu s cieľom minimalizovať produkciu zvyškového odpadu, nakupovať vybavenie a spotrebný tovar vyrobený z recyklovateľných materiálov,
- C) monitorovania: pravidelne vyčíslňovať množstvo produkovaného odpadu podľa jeho druhu, pre všetky druhy odpadu (napríklad oddelene zbierané zložky, zvyškový odpad, nebezpečný odpad), čo možno dosiahnuť vhodnou stratégiou a zapojením zamestnancov z rôznych útvarov.

Uplatniteľnosť

Najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy a konkrétne na kancelárske činnosti. Konkrétne vykonávané opatrenie (napríklad rôzne zložky, na ktoré sa odpad triedi) by malo odrážať osobitné podmienky (napríklad druhy produkovaného odpadu, miestna dostupnosť recyklačných služieb pre konkrétne druhy odpadu, miestne právne predpisy a náklady na nakladanie s odpadom).

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i7) Celková produkcia kancelárskeho odpadu na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca (kg/ekvivalent plného pracovného času/rok).	
(i8) Celkové množstvo opätovne použitého nábytku, vybavenia a kancelárskych potrieb za rok (kg/ekvivalent plného pracovného času/rok, hodnota neuskutočnených nákupov v EUR/ekvivalent plného pracovného času/rok).	(b2) Na skládky sa odosiela nulové množstvo odpadu vyprodukovaného v budovách úradu. (b3) Celkové množstvo odpadu vyprodukovaného v budovách úradu je nižšie než 200 kg/ekvivalent plného pracovného času zamestnanca/rok.
(i9) Podiel kancelárskeho odpadu odoslaného na recykláciu na celkovej hmotnosti odpadu (%).	
(i10) Podiel zvyškového kancelárskeho odpadu ⁽¹⁾ na celkovej hmotnosti odpadu (%).	

(¹) Zvyškový odpad je zložka odpadu, ktorá sa neodosiela na opätovné použitie, recykláciu, kompostovanie ani anaeróbnú digestiu.

Minimalizácia spotreby kancelárskeho papiera a spotrebného tovaru

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) zavádzanie a podporovanie vnútorných postupov (napríklad postupov bez dokumentov v papierovej forme, ako sú elektronické pracovné toky, elektronické podpisy a elektronické archívy, nepoužívanie tlačných dokumen-

tov na zasadnutiach, nepoužívanie tlačenej informačnej vestníkov/správ, obojstranná tlač ako základná možnosť, ktoré pomáhajú zamestnancom a verejnosti vyhnúť sa používaniu kancelárskeho papiera (t. j. papiera do kopírovacích strojov/tlačiarňí) a spotrebného tovaru (t. j. všetkých materiálov používaných v úradoch, ako sú perá, ceruzky, zvýrazňovače, notesy), a tým znížiť dopyt po nich,

- B) využívanie zeleného verejného obstarávania stimulovanie výberu možností s nízkym vplyvom, ako je napríklad kancelársky papier s nízkou hmotnosťou, výrobky s dlhšou životnosťou a opakovane naplniteľné a alternatívy s nízkym vplyvom na životné prostredie alebo s nízkou toxicitou.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno všeobecne uplatniť na všetky orgány verejnej správy.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i11) Počet hárkov ⁽¹⁾ kancelárskeho papiera použitých na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za deň (hárky papiera/ekvivalent plného pracovného času/pracovný deň).	(b4) Spotreba kancelárskeho papiera je nižšia než 15 hárkov formátu A4/ekvivalent plného pracovného času/pracovný deň.
(i12) Podiel environmentálne certifikovaného kancelárskeho papiera na celkovom množstve nakúpeného kancelárskeho papiera (%).	(b5) Používaný kancelársky papier je 100 % recyklovaný alebo certifikovaný podľa ISO typu I ⁽²⁾ (napr. environmentálna značka EÚ).
(i13) Náklady na nákup kancelárskeho spotrebného tovaru na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za rok (EUR/ekvivalent plného pracovného času/rok).	

⁽¹⁾ Počet hárkov kancelárskeho papiera rôzneho formátu (napr. A4, A3) sa môže prepočítať na ekvivalentný počet hárkov formátu A4 (napríklad jeden hárok formátu A3 zodpovedá dvom hárkom formátu A4).

⁽²⁾ Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO) vypracovala ako súčasť súboru environmentálnych noriem ISO 14000 podsúbor (ISO 14020) špecifický pre environmentálne označovanie, ktorý zahŕňa tri typy systémov označovania. V tejto súvislosti je environmentálna značka „typu I“ značka, ktorá spĺňa viaceré kritériá vypracované treťou stranou. Príkladom na úrovni EÚ je „environmentálna značka EÚ“ alebo na vnútroštátnej, prípadne medzinárodnej úrovni „Blauer Engel“, „Österreichisches Umweltzeichen“ a „Nordic Swan“.

Minimalizácia vplyvu dochádzania do zamestnania a služobných ciest na životné prostredie

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na minimalizáciu vplyvu dochádzky do zamestnania a služobných ciest na životné prostredie prostredníctvom týchto opatrení:

- A) zapojiť zamestnancov a zmena ich návykov v prospech udržateľnejšieho dochádzania do zamestnania (napríklad kampane pomocou digitálnych nástrojov, ekonomické motivačné/demotivačné faktory, využitie spoločenských hier alebo odmien ako motivácie),
- B) vypracovať cestovné plány pre zamestnancov celej organizácie, ktoré podporia udržateľné spôsoby dochádzania do zamestnania a služobných ciest (napríklad dohoda s miestnymi poskytovateľmi verejnej dopravy o prispôbení ich trás potrebám dochádzajúcich zamestnancov, uhlíkové bilancovanie služobných ciest),
- C) zahrnúť prísne kritériá udržateľnosti do verejného obstarávania dopravných služieb (napríklad využívanie vlakovej dopravy namiesto leteckej dopravy pri kratších cestách, uprednostňovanie priamych letov alebo multimodálnej dopravy pred letmi s prestupom),

- D) obmedziť dochádzanie do zamestnania automobilom v prípadoch, keď existuje možnosť verejnej dopravy, a podporovať efektívne využívanie automobilov (napríklad obmedzenie jász s jedným cestujúcim podporou spoločného cestovania v automobiloch),
- E) umožniť zamestnancom pružnejšiu prácu, a tým znížiť celkovú potrebu dopravy (napríklad zavedenie práce na diaľku a práce z domu, inštalovanie zariadení na virtuálne stretnutia).

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky druhy a veľkosti orgánov verejnej správy. Konkrétne opatrenia, ktoré sa majú vykonávať, sa však líšia v závislosti od miestnych podmienok, ako je geografické prostredie a dostupnosť verejnej dopravy.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i14) Uplatňovanie nástrojov na podporu udržateľného dochádzania do zamestnania (áno/nie).	
(i15) Percentuálny podiel zamestnancov denne dochádzajúcich do zamestnania automobilom s jedným cestujúcim (%).	
(i16) Percentuálny podiel zamestnancov dochádzajúcich do zamestnania najmenej trikrát do týždňa pešo, na bicykli alebo verejnou dopravou (%).	(b6) Nástroje na podporu udržateľného dochádzania do zamestnania sa uplatňujú a podporujú.
(i17) Celkové emisie ekvivalentu CO ₂ zo služobných ciest za rok (tony ekvivalentu CO ₂ /rok).	(b7) Uhlíkové bilancovanie sa uplatňuje pri všetkých služobných cestách.
(i18) Celkové emisie ekvivalentu CO ₂ zo služobných ciest na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za rok (kg ekvivalentu CO ₂ /ekvivalent plného pracovného času/rok).	(b8) Zariadenia na videokonferencie sú dostupné pre všetkých zamestnancov a ich používanie sa monitoruje a podporuje.
(i19) Uplatňovanie uhlíkového bilancovania pri všetkých služobných cestách (áno/nie).	
(i20) Dostupnosť zariadení na videokonferencie pre všetkých zamestnancov a monitorovanie a podpora ich používania (áno/nie).	

Minimalizácia vplyvu jedální a bufetov na životné prostredie

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) jedálne a bufety prevádzkované v budovách orgánov, s uplatňovaním požiadaviek udržateľnosti, napríklad používať sezónne potraviny, potraviny z ekologickej poľnohospodárskej výroby, zabezpečiť dostupnosť vegetariánskych/vegánskych jedál a neponúkať (ak je to možné) výrobky v jednorazových plastových obaloch, výber poskytovateľov služieb, ktorí môžu ponúknuť služby bez používania jednorazových plastových výrobkov, ako sú poháre, riady a príbory,
- B) vykonávanie kampane medzi zamestnancami na podporu udržateľného výberu potravín,

- C) motivovanie zmeny návykov v jedálňach a bufetoch výberom usporiadania (t. j. zmenou spôsobu prezentácie možností voľby tak, aby určitá voľba bola prirodzene alebo štandardne uprednostnená) a cenovou politikou (t. j. nižšími cenami udržateľnejších potravín),
- D) zavedenie politiky znižovania vzniku potravinového odpadu poskytovaním menších porcií jedál, ponukou rôznych veľkostí porcií, starostlivým plánovaním rôznych menu atď.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky druhy a veľkosti orgánov verejnej správy, ktoré majú vo svojej budove prevádzku jedálne alebo bufetu.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i21) Percentuálny podiel predaných potravín s nízkym vplyvom na životné prostredie (napríklad sezónnych potravín, potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby) (% potravín s nízkym vplyvom z celkového nakúpeného množstva).	–
(i22) Množstvo potravinového odpadu vyprodukovaného na jednu predanú porciu jedla (g/jedlo).	
(i23) Percentuálny podiel potravinového odpadu odoslaného na anaeróbnu digesciu (% odpadu odoslaného na anaeróbnu digesciu z celkovej hmotnosti potravinového odpadu).	

Minimalizácia vplyvu organizovania zasadnutí alebo podujatí na životné prostredie

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) zavedenie udržateľného systému riadenia podujatí, pričom systém riadenia môže uplatňovať samotný orgán verejnej správy, a/alebo je potrebné vyhľadať dodávateľov, ktorí majú systém riadenia zavedený, a dodávatelia a hotely môžu uplatňovať aj systém manažérstva environmentu (napríklad schému EMAS),
- B) oslovenie všetkých zainteresovaných strán (od dodávateľov po delegátov a širšiu komunitu) a zaangažovanie tých, ktoré sa podieľajú na podujatí a/alebo sa ho zúčastňujú, do opatrení, ktoré môžu prijať na obmedzenie vplyvu svojej účasti na podujatí na životné prostredie (napríklad používanie správnych nádob na separovaný odpad, používanie vody z vodovodu a z opakovane použiteľných fliaš, voľba udržateľných dopravných prostriedkov),
- C) výber miesta podujatia alebo zasadnutia s ohľadom na environmentálne kritériá (napríklad dobré spojenie verejnou dopravou, budova so zníženým vplyvom na životné prostredie, miesto so zavedeným systémom manažérstva environmentu),
- D) výber výrobkov a služieb potrebných na organizáciu zasadnutí a podujatí s využitím zeleného verejného obstarávania (obmedzenie počtu reklamných predmetov a obsahu konferenčných balíčkov, napríklad letákov, pier, odznakov),
- E) obstarávanie cateringových služieb alebo potravín a nápojov od cateringových služieb, poskytovaných v príslušných budovách, s uplatňovaním požiadaviek udržateľnosti, napríklad používať sezónne potraviny, potraviny z ekologickej poľnohospodárskej výroby, zabezpečiť dostupnosť vegetariánskych/vegánskych jedál a neponúkať (ak je to možné) výrobky v jednorazových plastových obaloch, výber poskytovateľov služieb, ktorí môžu ponúknuť

služby bez používania jednorazových plastových riadov, pohárov a príborov a zabezpečenie fontánok s pitnou vodou namiesto vody vo fľašiach.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky druhy a veľkosti orgánov verejnej správy, ktoré organizujú zasadnutia alebo podujatia.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i24) Podiel dodávateľov s uznaným udržateľným systémom riadenia podujatí (napríklad ISO 20121) alebo so systémom manažérstva environmentu (napríklad schémou EMAS) (%).	–
(i25) Podiel obstarávaní súvisiacich s podujatím, ktoré mali v kritériách zahrnutý uznaný udržateľný systém riadenia podujatí (napríklad ISO 20121) alebo systém manažérstva environmentu (napríklad schému EMAS) (%).	

3.3 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre energiu z udržateľných zdrojov a zmenu klímy

Táto časť je zameraná na miestne orgány v rámci ich administratívnej funkcie a funkcie poskytovateľov služieb so širokou škálou priamych činností viazaných na spotrebu energie, ako aj v rámci ich riadiacej úlohy na území, za ktoré zodpovedajú. Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva v tomto oddiele sú rozdelené do štyroch skupín:

1. najlepšie postupy environmentálneho manažérstva súvisiace s politickými opatreniami, ktoré môže miestny orgán zaviesť na stimulovanie využívania energie z udržateľných zdrojov vo svojich priestoroch aj na spravovanom území, ako aj na zmierňovanie zmeny klímy a adaptáciu na túto zmenu,
2. najlepšie postupy environmentálneho manažérstva týkajúce sa priamych činností, ktorými môžu miestne orgány znížiť spotrebu energie a prejsť na energiu z obnoviteľných zdrojov vo svojich budovách a v rámci svojej infraštruktúry,
3. najlepšie postupy environmentálneho manažérstva týkajúce sa regulačnej a plánovacej úlohy miest a obcí,
4. najlepšie postupy environmentálneho manažérstva týkajúce sa uplatňovania vplyvu miest a obcí na ich území, úlohy vzoru, ktorú môže verejný sektor zohrávať, a spôsobu, ako môžu miestne orgány motivovať ku konkrétnym krokom obyvateľov a organizácie.

3.3.1 NAJLEPŠIE POSTUPY ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA SÚVISIACE S POLITIKAMI A OPATRENAMI

Zriadenie inventára spotreby energie a emisií na území mesta alebo obce

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) systematické zbieranie údajov o spotrebe energie a emisiách na území mesta alebo obce, pričom rozsah inventára zahŕňa spotrebu energie a emisie na celom území, vo všetkých sektoroch vrátane priemyslu, obchodu/služieb, poľnohospodárstva, výstavby, bývania a dopravy,
- B) zverejňovanie zozbieraných údajov a ich využívanie na určovanie opatrení na znižovanie emisií skleníkových plynov na danom území.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva je uplatniteľný na všetky miestne orgány.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i26) Celkové emisie oxidu uhličitého na území mesta alebo obce za rok: celkovo (t ekvivalentu CO ₂) a na obyvateľa (kg ekvivalentu CO ₂ /obyvateľ).	–
(i27) Spotreba elektrickej energie na území mesta alebo obce na obyvateľa za rok, vyjadrená ako konečná energia (kWh/obyvateľ).	

Vypracovanie a vykonávanie akčného plánu mesta alebo obce v oblasti energetiky a klímy

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na vypracovanie akčného plánu mesta alebo obce v oblasti energetiky a klímy založeného na inventári spotreby energie a emisií. Akčný plán zahŕňa na vedeckých poznatkoch a dôkazoch založené krátkodobé a dlhodobé ciele, ktoré možno dosiahnuť uplatnením viacerých stanovených opatrení (napríklad znížením spotreby energie v súkromných budovách a podnikoch, znížením spotreby energie v mestských alebo obecných budovách a miestnych verejných službách, zlepšením verejnej dopravy).

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva je uplatniteľný na všetky miestne orgány.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i28) Je zavedený akčný plán mesta alebo obce v oblasti energetiky a klímy vrátane cieľov a opatrení (áno/nie).	(b9) Je zavedený akčný plán mesta alebo obce v oblasti energetiky a klímy vrátane cieľov a opatrení, založený na inventári spotreby energie a emisií.
(i26) Celkové emisie oxidu uhličitého na území mesta alebo obce za rok: celkovo (t ekvivalentu CO ₂) a na obyvateľa (kg ekvivalentu CO ₂ /obyvateľ).	
(i27) Spotreba elektrickej energie na území mesta alebo obce na obyvateľa za rok, vyjadrená ako konečná energia (kWh/obyvateľ).	

Vypracovanie a vykonávanie stratégie adaptácie na zmenu klímy na území mesta alebo obce

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na vypracovanie holistickej stratégie adaptácie na zmenu klímy na území mesta alebo obce, ktorá umožní ochranu zastavaného a prírodného prostredia pred nepriaznivými účinkami a vplyvmi zmeny klímy (napríklad záplavami, vlnami horúčav, suchom). Stratégia adaptácie na zmenu klímy môže vychádzať z iných miestnych a regionálnych stratégií adaptácie a mala by zabezpečiť vzájomné prepojenie týchto stratégií. Iné relevantné politiky a stratégie (napríklad plány riadenia vodných tokov) musia byť s touto stratégiou v súlade a musia ju zohľadňovať.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva je uplatniteľný na všetky miestne orgány. Rozsah pôsobnosti stratégie adaptácie by sa mal prispôbiť konkrétnym súvislostiam činnosti orgánu verejnej správy. Opatrenia obsiahnuté v stratégii musia zodpovedať predpokladaným vplyvom zmeny klímy na danom území.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i29) Je zavedená holistická stratégia adaptácie na zmenu klímy na území mesta alebo obce (áno/nie).	(b10) Holistická stratégia adaptácie na zmenu klímy na území mesta alebo obce je zavedená.
(i30) Percentuálny podiel domácností a podnikov chránených vďaka stratégii (%).	

3.3.2 NAJLEPŠIE POSTUPY ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA TÝKAJÚCE SA PRIAMÝCH ČINNOSTÍ

Zavádzanie energeticky efektívneho osvetlenia ulíc

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) vykonanie auditu systému osvetlenia ulíc,
- B) zlepšenie svietidiel, aby sa zabránilo svieteniu smerom hore a rušivému svieteniu a aby sa maximalizovalo užitočné osvetlenie,
- C) zníženie intenzity osvetlenia na skutočne potrebnú úroveň (t. j. zabránenie nadmernému osvetľovaniu),
- D) nahradenie lúčok energeticky vysoko efektívnymi technológiami [napríklad svetelnými emisnými diódami (LED)], pri zohľadnení životnosti, indexu podania farieb⁴ a teploty farby svetla⁵,
- E) uplatňovanie nočného tlmenia (t. j. znižovanie intenzity osvetlenia neskoro v noci),
- F) zavedenie inteligentného osvetlenia ulíc (napríklad použitím snímačov na dočasné zvýšenie intenzity osvetlenia, keď sa zaznamená prítomnosť ľudí).

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré priamo alebo nepriamo (prostredníctvom verejnej alebo súkromnej spoločnosti) zabezpečujú osvetlenie ulíc. Investície potrebné na vykonanie uvedených opatrení môžu byť v určitých prípadoch obmedzujúce a môžu ovplyvňovať konkrétne opatrenia, ktoré sa majú vykonať, ale vo všeobecnosti ich vyvažujú úspory energie a majú primeranú návratnosť.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i31) Spotreba energie na osvetlenie ulíc na obyvateľa za rok (kWh/obyvateľ/rok).	(b11) Spotreba energie na osvetlenie ulíc na kilometer je nižšia než 6 MWh/km/rok.
(i32) Spotreba energie na osvetlenie ulíc na kilometer osvetlenej ulice za rok (MWh/km/rok).	

Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na maximalizáciu energetickej efektívnosti verejných budov a na minimalizáciu ich spotreby energie. Možno to dosiahnuť zlepšením energetickej hospodárnosti a integrity plášťa budovy (stien, strechy a zasklenia) a zvýšením vzduchotesnosti, ako aj inštalovaním energeticky efektívneho vybavenia a uvádzaním energetických systémov do prevádzky.

⁴ Index podania farieb žiarovky udáva schopnosť ľudského oka rozlišovať farby v takom druhu svetla. Vysoká hodnota indexu podania farieb je potrebná na miestach, kde je dôležité dobré rozoznávanie farieb.

⁵ Žiarovky so silnou bielou/studenou zložkou svetla môžu mať závažný negatívny vplyv na miestnu faunu.

Nové aj existujúce verejné budovy môžu dosiahnuť lepšiu úroveň energetickej hospodárnosti, než sú minimálne požiadavky stanovené vo vnútroštátnych stavebných predpisoch⁶, a môžu byť naprojektované alebo renovované ako budovy s takmer nulovou spotrebou energie pred uplatnením povinnosti stanovenej EÚ⁷.

Pri určovaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti budov sa musí posudzovať nielen energetická hospodárnosť, aká sa má dosiahnuť, ale aj celkové environmentálne vplyvy počas celého životného cyklu budov⁸. Tie možno minimalizovať, okrem iného, výberom stavebných materiálov z udržateľných zdrojov a s nízkou úrovňou vynaloženej primárnej energie, zabezpečením, vo fáze projektovania, jednoduchej spracovateľnosti na podporu budúceho opätovného použitia budovy a jednoduchej renovácie (napríklad flexibilné pôdorysy), ako aj možnosti rozoberania materiálov a prvkov budovy na opätovné použitie a recykláciu.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy za predpokladu, že sú schopné vyčleniť potrebné finančné zdroje na zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov. Existuje možnosť, že tento najlepší postup environmentálneho manažérstva sa dá ťažšie vykonávať v prenajatých budovách. Úroveň energetickej hospodárnosti, ktorú možno dosiahnuť v každom konkrétnom prípade, bude navyše ovplyvnená vlastnosťami budovy (napríklad v prípade starej budovy).

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i1) Celková spotreba elektrickej energie na jednotku podlahovej plochy za rok, vyjadrená ako konečná energia (kWh/m ² /rok).	(b12) V prípade novostavby je budova projektovaná s celkovou spotrebou primárnej energie (pre všetky použitia) nižšou než 60 kWh/m ² /rok.
(i33) Celková spotreba primárnej energie na jednotku podlahovej plochy za rok (kWh/m ² /rok).	(b13) V prípade existujúcej budovy, ktorá prechádza renováciou, je budova projektovaná s celkovou spotrebou primárnej energie (pre všetky použitia) nižšou než 100 kWh/m ² /rok.

Zlepšenie energetickej efektívnosti budov sociálneho bývania

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zlepšenie energetickej efektívnosti budov sociálneho bývania v prípade existujúcich budov, ktoré prechádzajú renováciou, aj nových budov, rovnako ako pri opise platnom pre verejné budovy. V prípade budov sociálneho bývania ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zapojenie miestnych obyvateľov do procesu plánovania renovácie alebo projektovania novej budovy s cieľom zohľadniť ich potreby a vysvetliť im výhody budov s takmer nulovou spotrebou energie a spôsob ich využívania.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na orgány verejnej správy, ktoré spravujú budovy sociálneho bývania. Výška potrebných investícií sa môže ukázať ako závažná prekážka pri jeho vykonávaní. Príslušný sociálny prínos (zlepšenie životných podmienok, zníženie energetickej chudoby) a finančný prínos (úspory energie, ak sa náklady na energiu platia centrálné, alebo vyšší podiel nájomníkov, ktorí platia svoj nájom, ak sú sami zodpovední za svoje náklady na energiu) vyvažuje investície.

⁶ V smernici 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov sa od členských štátov vyžaduje, aby pre budovy stanovili minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť, ktoré sa musia odraziť vo vnútroštátnych stavebných predpisoch. Smernicou sa zaviedol systém referenčných kritérií, ktorého cieľom je postupné zvyšovanie úrovne náročnosti týchto požiadaviek na energetickú efektívnosť a ich pravidelné revízie.

⁷ Podľa smernice o energetickej hospodárnosti budov musia mať do roku 2018 všetky nové budovy, ktoré využívajú a vlastnia orgány verejnej správy, a do roku 2020 všetky nové budovy veľmi nízku alebo takmer nulovú spotrebu energie („budovy s takmer nulovou spotrebou energie“).

⁸ Európska komisia v súčasnosti skúša rámec dobrovoľného oznamovania, Levels), na meranie celkových výsledkov udržateľnosti budov počas celého ich životného cyklu. Ďalšie informácie sú dostupné na adrese: <http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i1) Celková spotreba elektrickej energie na jednotku podlahovej plochy za rok, vyjadrená ako konečná energia (kWh/m ² /rok).	(b12) V prípade novostavby je budova projektovaná s celkovou spotrebou primárnej energie (pre všetky použitia) nižšou než 60 kWh/m ² /rok.
(i33) Celková spotreba primárnej energie na jednotku podlahovej plochy za rok (kWh/m ² /rok).	(b13) V prípade existujúcej budovy, ktorá prechádza renováciou, je budova projektovaná s celkovou spotrebou primárnej energie (pre všetky použitia) nižšou než 100 kWh/m ² /rok.

Dosahovanie energetickej efektívnosti vo verejných budovách na základe zmlúv o energetickej hospodárnosti

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na uplatňovanie zmlúv o energetickej hospodárnosti pre verejné budovy. Orgán verejnej správy ustanoví spoločnosť poskytujúcu energetické služby, ktorej úlohou bude určiť primerané zlepšenia energetickej efektívnosti pre verejné budovy, vypracovať tieto zlepšenia, zaviesť ich, poskytnúť záruku, že sa dosiahne stanovená úroveň úspor energie, prevziať zodpovednosť za riziko investície a v mnohých prípadoch zabezpečiť finančné prostriedky na zaplatenie projektov. To umožňuje orgánom verejnej správy zlepšiť energetickú efektívnosť vo verejných budovách bez potreby vopred financovať investičné náklady.

Existujú dva druhy zmlúv o energetickej hospodárnosti:

- A) zmluvy o spoločných úsporách, na základe ktorých sa úspory na nákladoch rozdeľujú medzi spoločnosť poskytujúcu energetické služby a orgán verejnej správy vo vopred určenom pomere počas pevne stanoveného počtu rokov,
- B) zmluvy o zaručených úsporách, na základe ktorých spoločnosť poskytujúca energetické služby zaručuje orgánu verejnej správy určitú úroveň úspor energie, a teda nižšie poplatky za energiu. Skutočné úspory sú však vyššie než zaručené úspory a spoločnosť poskytujúca energetické služby získa príslušný rozdiel.

Uplatniteľnosť

Uzatvárať zmluvy o energetickej hospodárnosti s cieľom zaviesť zlepšenia energetickej efektívnosti vo svojich budovách môžu všetky orgány verejnej správy, pričom osobitne dôležité je to pre orgány verejnej správy a/alebo projekty, ktoré by inak mali problémy s potrebnými investíciami vzhľadom na nedostatočnú finančnú kapacitu alebo nedostatočné technické a riadiace možnosti v oblasti energetickej efektívnosti.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i34) Percentuálny podiel celkovej spotreby energie orgánu verejnej správy, na ktorý sa vzťahujú zmluvy o energetickej hospodárnosti (%).	–

Zlepšovanie energetickej hospodárnosti existujúcich verejných budov na základe monitorovania, energetickeho manažérstva a podporovania zmeny správania

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) odbornú prípravu v oblasti energetickej efektívnosti pre kľúčových zamestnancov, ktorí majú priamu zodpovednosť za budovu a energetické manažérstvo, pričom táto odborná príprava musí zahŕňať teoretické aj praktické semináre s využitím kvalitných príručiek a návodov,
- B) zaangažovanie všetkých zamestnancov na opatreniach, ktoré ovplyvňujú spotrebu energie (napríklad vypínanie svetiel, nastavenie primeranej teploty miestnosti), s osobitným zameraním na uznávaných a vplyvných členov kolektívu zamestnancov (napríklad zamestnancov, ktorí príkladne zmenili svoje návyky),
- C) naplánovanie a realizáciu kampaní na zmenu návykov s cieľom motivovať celý orgán verejnej správy k energetickej efektívnosti, pričom najskôr je potrebné určiť cieľovú skupinu každej kampane a potom je možné vhodne propagovať energeticky efektívne opatrenia medzi cieľovou skupinou zamestnancov,
- D) zavedenie energetických certifikátov a vystavovanie energetických certifikátov, ktorými sa hodnotí energetická hospodárnosť budovy, s cieľom nápadne ich vystaviť v budove, alebo ich použiť ako nástroj na zaangažovanie zamestnancov v rámci konkrétnych kampaní na zvýšenie informovanosti.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i1) Celková spotreba elektrickej energie na jednotku podlahovej plochy za rok, vyjadrená ako konečná energia (kWh/m ² /rok).	–
(i35) Percentuálny podiel zamestnancov, ktorí sú zapojení do kampane na zvýšenie informovanosti aj rok po jej začatí (%).	
(i36) Počet hodín poskytovanej odbornej prípravy týkajúcej sa životného prostredia na ekvivalent plného pracovného času zamestnanca za rok (hodiny/ekvivalent plného pracovného času/rok).	

Zavádzanie sietí diaľkového vykurovania a/alebo diaľkového chladenia

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zavádzanie sietí diaľkového vykurovania a/alebo diaľkového chladenia s cieľom zabezpečiť verejným budovám a/alebo domácnostiam vykurovanie priestoru a teplú vodu, respektíve chladenie priestoru. Ak sa vykurovanie a/alebo chladenie dodávané do siete zabezpečuje v centrálnych jednotkách, zdrojom môžu byť systémy kombinovanej výroby tepla a elektriny alebo trigeneračné jednotky. Ak je to možné, ďalšie environmentálne prínosy možno získať prevádzkou týchto systémov s využitím obnoviteľnej biomasy, geotermálnej energie alebo odpadového tepla z priemyselných závodov.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva je uplatniteľný na všetky miestne orgány. Osobitne dôležitý je v prípade novobudovaných oblastí a veľkých renovácií komplexov verejných budov alebo inej verejnej infraštruktúry (napríklad plavárni). Určité obmedzenia platia pre oblasti s nízkou hustotou osídlenia a oblasti, v ktorých dopyt po vykurovaní a chladení značne kolíše.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i37) Emisie CO ₂ systému zabezpečujúceho vykurovanie alebo chladenie, pred zavedením a po zavedení diaľkového vykurovania/chladenia, vyjadrené celkovo alebo na jednotku podlahovej plochy vykurovaných alebo chladených budov za rok (t ekvivalentu CO ₂ , kg ekvivalentu CO ₂ /m ²).	–

Zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie na mieste a malých systémov kombinovanej výroby tepla a elektriny vo verejných budovách a v budovách sociálneho bývania

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zavádzanie nízkouhlíkových technológií na pokrytie spotreby energie vo verejných budovách a v budovách sociálneho bývania. Môže sa to týkať slnečných tepelných systémov na výrobu tepla, fotovoltaických panelov na výrobu elektrickej energie na mieste alebo, v prípade dostatočnej spotreby tepla, malých systémov kombinovanej výroby tepla a elektriny, ktoré vyrábajú teplo a elektrickú energiu v kombinácii s vyššou celkovou účinnosťou. Malé systémy kombinovanej výroby tepla a elektriny môžu využívať plyn, alebo môžu mať doplnkové environmentálne prínosy, ak využívajú biomasu tam, kde je k dispozícii miestny zdroj udržateľnej biomasy.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy. Možnosť uplatnenia konkrétnych riešení však môže byť obmedzená miestnou dostupnosťou obnoviteľných zdrojov energie a potrebnými finančnými investíciami.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i38) Výroba energie z obnoviteľných zdrojov na mieste na jednotku podlahovej plochy (kWh/m ² /rok).	
(i39) Podiel energie vyrobenej na mieste z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe energie (%).	(b14) 100 % elektrickej energie spotrebovanej vo verejnej budove tvorí elektrická energia vyrobená na mieste z obnoviteľných zdrojov.
(i40) Podiel miestne vyrobenej nízkouhlíkovej energie na celkovej spotrebe energie (%).	(b15) 100 % teplej vody spotrebovanej vo verejnej budove/ budove sociálneho bývania pochádza z tepla vyrobeného na mieste z obnoviteľných zdrojov.
(i41) Podiel elektrickej energie vyrobenej na mieste z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe elektrickej energie (%).	
(i42) Percentuálny podiel tepla vyrobeného na mieste z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe teplej vody (%).	

3.3.3 NAJLEPŠIE POSTUPY ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA TÝKAJÚCE SA REGULAČNEJ A PLÁNOVACEJ ÚLOHY MIEST A OBCÍ

Stanovenie náročnejších požiadaviek na energetickú efektívnosť a na obnoviteľné zdroje energie v územnom plánovaní pre novostavby a budovy prechádzajúce veľkými renováciami, prostredníctvom miestnych stavebných predpisov, územného plánovania a stavebných povolení

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zavedenie ustanovenia v miestnom systéme územného plánovania, podľa ktorého sa novostavby a renovácie budov na danom území vykonávajú podľa vzorových energetických požiadaviek (t. j. vysoká energetická efektívnosť a uplatnenie výroby energie z obnoviteľných zdrojov). Miestna autonómia umožňuje väčšine miest a obcí uplatňovať prísnejšie energetické požiadavky a požiadavky na obnoviteľné zdroje energie, než sú stanovené vo vnútroštátnych právnych predpisoch, a zavádzať pozitívne zmeny na miestnej úrovni. Požiadavky stanovené v miestnom systéme územného plánovania sa môžu pravidelne aktualizovať na základe vývoja v stavebnom priemysle a nových cieľov na vnútroštátnej úrovni.

Ide takisto o najlepší postup environmentálneho manažérstva na posudzovanie energetickej hospodárnosti a uplatňovania obnoviteľných zdrojov energie v rámci územného plánovania a udeľovania stavebných povolení, s cieľom požadovať od organizácií a obyvateľov prijatie riešení na využívanie energie z udržateľných zdrojov a/alebo ich k tomu motivovať.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktorých úlohou je určovať miestne stavebné predpisy a/alebo udeľovať stavebné povolenia. Vnútroštátne právne predpisy však môžu mať za následok obmedzenie prípadných požiadaviek v daných predpisoch alebo povoleniach.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i43) Stanovenie predpisov s prísnejšími požiadavkami na energetickú efektívnosť a na obnoviteľné zdroje (áno/nie).	–
(i44) Úroveň energetickej hospodárnosti požadovaná v miestnych stavebných predpisoch (kWh/m ² /rok).	
(i45) Systematické posudzovanie energetickej hospodárnosti a uplatňovania obnoviteľných zdrojov energie pri vystavovaní stavebných povolení (áno/nie).	

3.3.4 NAJLEPŠIE POSTUPY ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA TÝKAJÚCE SA UPLATŇOVANIA VPLYVU MIEST A OBCÍ NA ICH ÚZEMÍ

Úloha vzoru verejného sektora

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva, ako:

- ukázať ambíciu stanoviť si náročnejšie než existujúce vnútroštátne alebo medzinárodné ciele, pokiaľ ide vlastnú

spotrebu energie miestneho orgánu a spotrebu energie na jeho území, s pevným záväzkom na najvyšších úrovniach mesta alebo obce a so zaangažovaním ostatných relevantných zainteresovaných strán,

- B) ísť príkladom: mesto alebo obec môže zaviesť príkladné opatrenia a dosiahnuť príkladné úrovne energetickej hospodárnosti, čím preukáže, že je to možné, a posilní miestny trh s riešeniami na využívanie energie z udržateľných zdrojov, pričom mesto alebo obec môže takisto pripraviť vzorové projekty, ktorými preukáže záujem orgánu verejnej správy o udržateľnosť,
- C) účinne komunikovať s verejnosťou: orgán verejnej správy musí viditeľne vyvíjať úsilie, aby motivoval ďalšie zainteresované strany k nasledovaniu príkladu,
- D) podporovať vytváranie systémov stimulov: vytvárať miestne systémy finančnej podpory opatrení obyvateľov na obmedzenie ich vplyvu na životné prostredie,
- E) pomáhať pri prekonávaní inštitucionálnych prekážok v prijímaní riešení na využívanie energie z udržateľných zdrojov.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány verejnej správy.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i46) Príprava vzorových a ukázkových projektov (áno/nie).	–
(i47) Dosiahnutie ambicióznejšej úrovne energetickej hospodárnosti v rámci všetkých budov a činností orgánu verejnej správy (áno/nie).	

Poskytovanie informačných a poradenských služieb občanom a podnikom v otázkach energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov a zakladanie verejno-súkromných partnerstiev

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) vytváranie strategických partnerstiev s cieľom zapojiť širšiu komunitu do prípravy a zavádzania systémov znižovania emisií oxidu uhličitého,
- B) zavádzanie informačných a poradenských služieb na pomoc obyvateľom a podnikom pri znižovaní spotreby energie,
- C) vytváranie verejno-súkromných projektov súvisiacich s energetikou a zapájanie sa do nich: orgány verejnej správy môžu byť v projektoch týkajúcich sa energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov partnermi súkromných organizácií so špecializovanými odbornými poznatkami,
- D) podporu nízko uhlíkových pilotných projektov: pilotné projekty môžu pomôcť pri uvádzaní riešení týkajúcich sa energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov na trh, s potenciálom, že ich prevzmu organizácie a občania na ich území.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktorých úlohou je propagovať energetickú efektívnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov medzi obyvateľmi a podnikmi.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i48) Orgán verejnej správy poskytuje informačné a poradenské služby týkajúce sa energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov (áno/nie).	–
(i49) Orgán verejnej správy podporuje nízkouhlíkové pilotné projekty, napríklad prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev (áno/nie).	

Termografický prieskum zastavaného prostredia na území mesta alebo obce

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na využívanie termografie na zbieranie údajov v rozličných mierkach a na poskytovanie vizuálnych informácií o tepelnom žiarení s cieľom zistiť, kde je potrebné prednostne zaviesť riešenia energetickej efektívnosti, a zaangažovať obyvateľov a miestne organizácie na energetickej efektívnosti budov. Termografický prieskum veľkého územia sa môže vykonať prostredníctvom leteckej termografie.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na miestne orgány. Termografický prieskum sa musí vykonávať za určitých podmienok, pokiaľ ide o klímu (t. j. teplota, vietor), ročné obdobie (t. j. zima) a denný čas (t. j. skoro ráno).

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i50) Percentuálny podiel zastavaného územia mesta alebo obce, na ktorom bol vykonaný termografický prieskum (%).	(b16) Za 100 % zastavaného územia mesta alebo obce sú k dispozícii pomerne nové (< 5 rokov) termografické údaje s vysokým rozlíšením (< 50 cm).
(i51) Potenciálne úspory energie zistené vďaka analýze termografického prieskumu (kWh/rok, EUR/rok).	

3.4 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre mobilitu

Táto časť je určená pre orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za mobilitu a/alebo verejnú dopravu na svojom území.

Zavedenie plánu udržateľnej mestskej mobility

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na prijatie plánu udržateľnej mestskej mobility s cieľom zabezpečiť integrovaný prístup ku všetkým druhom dopravy pri súčasnom zohľadnení plánovania okolitého prostredia. Cieľom plánu udržateľnej mestskej mobility je zvýšiť bezpečnosť, znížiť znečistenie ovzdušia a hluk, zlepšiť efektívnosť a nákladovú účinnosť dopravy a podporiť atraktivnosť a kvalitu mestského prostredia a urbanizmu.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za mobilitu a/alebo verejnú dopravu. Konkrétne opatrenia, ktoré možno zahrnúť do plánu udržateľnej mestskej mobility, a ich uplatniteľnosť môžu byť ovplyvnené miestnymi a súvisiacimi faktormi.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i52) Podiel ciest podľa jednotlivých druhov dopravy (modálny podiel) (% ciest vykonaných automobilom, motocyklom, verejnou dopravou, bicyklom a chôdzou).	–
(i53) Dostupnosť verejnej dopravy (podiel obyvateľov žijúcich vo vzdialenosti do 300 metrov od zastávky mestskej verejnej dopravy s minimálnou frekvenciou 15 – 20 minút) (%).	

Podpora jazdenia bicyklom a chôdze prostredníctvom cyklistickej infraštruktúry, systémov spoločného využívania bicyklov a propagácie chôdze

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- prijatie politických opatrení a stratégií na podporu jazdenia bicyklom a chôdze, pričom jazdenie bicyklom a chôdza musia byť v politických a plánovacích dokumentoch a v strategických plánoch mesta jednoznačne odlišené ako oddelené spôsoby dopravy, s konkrétnymi opatreniami pre každý z nich,
- vybudovanie efektívnej infraštruktúry, keďže infraštruktúra pre jazdenie bicyklom a chôdzu je potrebná, aby boli obidva spôsoby dopravy bezpečné, rýchle a atraktívne,
- uplatňovanie metodických nástrojov na systematické zbieranie údajov o chôdzi a jazdení bicyklom, keďže sledovanie rozvoja chôdze a jazdenia bicyklom a hodnotenie účinkov vykonávaných opatrení môže podporiť ďalšie rozhodovanie a možnosti propagácie udržateľnej dopravy,
- vypracovanie účinných a cielených nástrojov komunikácie na účely propagácie chôdze a jazdenia bicyklom medzi obyvateľmi a dochádzajúcimi.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za mobilitu. Uplatniteľnosť konkrétnych opatrení na podporu a propagáciu chôdze a jazdenia bicyklom však môžu obmedziť niektoré miestne a súvisiace faktory (napríklad topografia).

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i52) Podiel ciest podľa jednotlivých druhov dopravy (modálny podiel) (% ciest vykonaných automobilom, motocyklom, verejnou dopravou, bicyklom a chôdzou).	(b17) Mesto má podiel jazdenia bicyklom v rámci rozdelenia jednotlivých druhov dopravy (modálne rozdelenie) najmenej 20 % ALEBO mesto zvýšilo podiel jazdenia bicyklom v rámci modálneho rozdelenia najmenej o 50 % počas posledných piatich rokov. (b18) Najmenej 10 % investícií mesta do dopravných infraštruktúry a údržby je venovaných cyklistickej infraštruktúre.
(i54) Dĺžka cyklistickej infraštruktúry (jazdné pruhy pre cyklistov, cyklistické chodníky), celkovo (km) a vo vzťahu k celkovej dĺžke cestnej siete pre vozidlá (km jazdných pruhov pre cyklistov/km ciest).	
(i55) Mesto má osobitnú politiku alebo plán investícií do infraštruktúry pre chodcov/cyklistov a merateľné ciele na zvyšovanie podielu chôdze a jazdenia bicyklom, ktoré sú politicky prijaté (áno/nie).	

Zavádzanie veľkých systémov spoločného využívania automobilov

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na podporu a stimuláciu vytvorenia veľkého systému spoločného využívania automobilov na území mesta. Služby spoločného využívania automobilov vo všeobecnosti neposkytuje mesto, v ktorom systém funguje. Mesto však môže vytvoriť podpornú infraštruktúru, zaviesť príslušnú politiku a právne predpisy na zapojenie spoločného využívania automobilov do štruktúry mesta a prepojenie s verejnou dopravou. Orgán verejnej správy sa takisto môže stať zákazníkom miestnej služby spoločného využívania automobilov, môže zvyšovať verejnú informovanosť, podporovať službu a stanovovať normy, ktoré musí prevádzkovateľ systému spoločného využívania automobilov dodržiavať, aby mohol využívať podpornú infraštruktúru mesta (napríklad prednostné jazdné pruhy, zóny s obmedzenou dopravou). Mestá môžu takisto rozhodnúť o finančnej podpore prevádzkovateľa systému spoločného využívania automobilov na rozšírenie alebo urýchlenie rozširovania služby.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva je osobitne dôležitý pre miestne orgány na území mesta s viac ako 200 000 obyvateľmi. Miestne orgány na územiach s menším počtom obyvateľov môžu pri uplatňovaní najlepšieho postupu environmentálneho manažérstva naraziť na obmedzenia z dôvodu nižšieho počtu zákazníkov systému spoločného využívania automobilov, vyšších nákladov, menej rozvinutej siete verejnej dopravy atď.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i56) Počet účastníkov systému spoločného využívania automobilov na 10 000 obyvateľov (počet/10 000 obyvateľov).	(b19) Každé vozidlo z vozového parku prevádzkovateľa systému spoločného využívania automobilov nahradilo najmenej osem automobilov v súkromnom vlastníctve. (b20) Dostupný je najmenej jeden spoločne využívaný automobil na 2 500 obyvateľov.
(i57) Počet registrovaných účastníkov na jedno vozidlo systému spoločného využívania automobilov (počet účastníkov/počet vozidiel).	
(i58) Počet obyvateľov na jeden dostupný spoločne využívaný automobil (počet obyvateľov/počet vozidiel).	
(i59) Počet kilometrov, ktoré účastníci najazdia v rámci spoločného využívania automobilu za rok (km/účastník/rok).	
(i60) Počet automobilov v súkromnom vlastníctve, ktoré nahradilo každé vozidlo z vozového parku prevádzkovateľa systému spoločného využívania automobilov (počet nahradených automobilov v súkromnom vlastníctve/počet spoločne využívaných vozidiel).	

Integrovaný predaj lístkov na verejnú dopravu

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zavedenie integrovaného predaja lístkov vo forme inteligentného systému, schopného určiť cesty, pri ktorých sa využívajú viaceré spôsoby dopravy, a vybrať poplatok. Ak orgán verejnej správy koná ako prevádzkovateľ verejnej dopravy (napríklad prostredníctvom dcérskej spoločnosti vo vlastníctve mesta), môže sám zaviesť integrovaný predaj lístkov. V prípadoch, keď mesto postúpi poskytovanie služieb verejnej dopravy súkromným spoločnostiam, riešenia integrovaného predaja lístkov sa môžu požadovať v rámci obstarávania.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za verejnú dopravu. V prípade, že sa nedosahuje kritický počet používateľov a transakcií za rok, môže byť ťažké získať späť počiatočné investície, pokiaľ ide o čas a finančné prostriedky potrebné na zavedenie inteligentného systému integrovaného predaja lístkov.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i61) Percentuálny podiel ciest zaplatených v rámci integrovaného predaja lístkov (%).	(b21) Najmenej 75 % ciest je platených v rámci integrovaného predaja lístkov.
(i62) Počet používateľov verejnej dopravy, ktorí by využili dopravu súkromným motorovým vozidlom, ak by neexistoval systém integrovaného predaja lístkov (prepočítaný na celkový počet obyvateľov zbernej oblasti).	

Zlepšenie zavádzania a využívania elektrických vozidiel v mestských oblastiach

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na nákup elektrických vozidiel (t. j. elektromobilov, elektro-mopedov a elektrobicyklov) pre vlastný vozový park orgánov verejnej správy. Okrem toho je takisto možné zaviesť systémy podpory obyvateľov pri nákupe elektrických vozidiel a vyčleniť na tento účel určité rozpočtové prostriedky alebo uzavrieť dohody s miestnymi bankami o znížených úrokových sadzbách. Orgán verejnej správy môže takisto podporiť zavádzanie a využívanie elektrických vozidiel tým, že im umožní pohyb v oblastiach s obmedzenou dopravou alebo v prednostných jazdných pruhoch, že zabezpečí inštaláciu verejných nabíjajúcich staníc alebo zvýši ich počet, zníži zdanenie elektrických vozidiel, zavedie alebo podporí systémy spoločného využívania elektromobilov a bude medzi obyvateľmi propagovať opatrenia na podporu elektrických vozidiel.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány a je osobitne dôležitý v mestách (s veľkým podielom krátkych jazdných vzdialeností) a v oblastiach, ktoré majú problémy s dopravným preťažením a so znečistením ovzdušia.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i63) Percentuálny podiel elektrických vozidiel (podľa typu, napr. elektromobily, elektrobicykle) na cestách v porovnaní s celkovým počtom vozidiel (%).	–
(i64) Percentuálny podiel verejných elektrických vozidiel (podľa typu, napr. elektromobily, elektrobicykle) v celom verejnom vozovom parku (%).	
(i65) Počet verejných nabíjajúcich staníc na obyvateľa (počet/obyvateľ).	

Podpora intermodality cestujúcich

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na stimuláciu rozvoja pohodlných, bezpečných, rýchlych a hladkých prepojení medzi udržateľnými spôsobmi dopravy. Systémy intermodálnej dopravy spájajú infraštruktúru a služby pre verejnú dopravu (autobusy, električky/ľahký železničný systém a prímestské vlaky), chôdzu, bicyklovanie, spoločné využívanie bicyklov a spoločné využívanie automobilov. Orgány verejnej správy môžu podporiť intermodalitu cestujúcich spoluprácou s rôznymi prevádzkovateľmi verejnej dopravy a spoločnosťami zabezpečujúcimi spoločné využívanie bicyklov a automobilov.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ale osobitne dôležitý je pre mestá so zložitými dopravnými sieťami a rozľahlým územím.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
<p>(i52) Podiel ciest podľa jednotlivých druhov dopravy (modálny podiel) (% ciest vykonaných automobilom, motocyklom, verejnou dopravou, bicyklom a chôdzou).</p> <p>(i66) Priemerný počet parkovacích miest na bicykle na zastávkach verejnej dopravy na priemerný denný počet cestujúcich (počet parkovacích miest bicykle/počet cestujúcich).</p> <p>(i67) Percentuálny podiel používateľov verejnej dopravy, ktorí ju kombinujú s chôdzou/jazdou na bicykli, z používateľov verejnej dopravy, ktorí žijú v primeranom okruhu (800 m v prípade chôdze a 3 km v prípade jazdenia bicyklom) s vysokou frekvenciou zastávok verejnej dopravy (najmenej dvakrát za hodinu počas raňajšej a večernej špičky) (%).</p> <p>(i68) Obyvatelia majú k dispozícii softvér na plánovanie intermodálnych ciest, ktorý zahŕňa úseky ciest vhodné na chôdzu a jazdenie bicyklom (áno/nie).</p>	<p>(b22) Podiel využívania udržateľných spôsobov dopravy v meste (napr. chôdza, bicykel, autobus, električka, vlak) je najmenej 60 %.</p>

Zavedenie poplatku za dopravné preťaženie

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zavádzanie poplatku za dopravné preťaženie v mestských oblastiach s veľkým dopravným preťažením. Poplatok za dopravné preťaženie je ekonomický demotivačný faktor (poplatok), odrádzajúci od používania preťažených ciest v najvyťaženejších častiach dňa. Na to, aby bol poplatok úspešný, sa musí zaviesť ako súčasť balíka dopravných opatrení, ktorý poskytne reálnu alternatívu k používaniu automobilu.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na miestne orgány v mestských oblastiach s veľkým dopravným preťažením a so znečistením ovzdušia.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
<p>(i52) Podiel ciest podľa jednotlivých druhov dopravy (modálny podiel) (% ciest vykonaných automobilom, motocyklom, verejnou dopravou, bicyklom a chôdzou).</p> <p>(i69) Percentuálne zníženie koncentrácie látok znečisťujúcich ovzdušie [tuhé častice (PM10), amoniak a oxidy dusíka] v oblasti s poplatkom za dopravné preťaženie, v porovnaní so situáciou pred zavedením tohto poplatku (%).</p> <p>(i70) Percentuálne zníženie príjazdu vozidiel bez udelennej výnimky do oblasti s poplatkom za dopravné preťaženie, v porovnaní so situáciou pred zavedením tohto poplatku (%).</p> <p>(i71) Percentuálne zvýšenie priemernej rýchlosti a presnosti vozidiel verejnej dopravy v oblasti s poplatkom za dopravné preťaženie, v porovnaní so situáciou pred zavedením tohto poplatku (%).</p>	<p>(b23) Koncentrácia látok znečisťujúcich ovzdušie (PM₁₀, amoniak a oxidy dusíka) v oblasti s poplatkom za dopravné preťaženie sa znížila o 10 % (v priemere) v porovnaní so situáciou pred zavedením tohto poplatku.</p> <p>(b24) Príjazd vozidiel bez udelennej výnimky do oblasti s poplatkom za dopravné preťaženie sa znížil o 20 % v porovnaní so situáciou pred zavedením tohto poplatku.</p> <p>(b25) Rýchlosť a presnosť služieb verejnej dopravy sa zvýšila o 5 % v porovnaní so situáciou pred zavedením poplatku za dopravné preťaženie.</p>

Obmedzenie počtu bezplatných parkovacích miest v mestách

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na obmedzenie počtu bezplatných parkovacích miest na uliciach v mestských oblastiach a na odstránenie minimálnych požiadaviek na parkovanie (na uliciach a v podzemných garážach) v nových zástavbách. Okrem toho je možné prijať formálnu politiku postupného odstraňovania všetkých predchádzajúcich požiadaviek na parkovanie (na uliciach a v podzemných garážach) v existujúcich zástavbách. Obmedzenie počtu bezplatných parkovacích miest na uliciach je demotivačné pre súkromných vlastníkov automobilov. Tieto opatrenia sú najúčinné, keď ich sprevádzajú opatrenia na zvýšenie dostupnosti a spoľahlivosti reálnych alternatív k používaniu automobilu, ako je verejná doprava, jazdenie bicyklom a chôdza.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány a je osobitne dôležitý v mestách s veľkým dopravným preťažením a znečistením ovzdušia alebo s nedostatočným využívaním verejnej dopravy.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i52) Podiel ciest podľa jednotlivých druhov dopravy (modálny podiel) (% ciest vykonaných automobilom, motocyklom, verejnou dopravou, bicyklom a chôdzou).	(b26) Parkovacie miesta na uliciach sú obsadené na 80 – 90 % počas 90 % pracovného času.
(i72) Percentuálny podiel voľných parkovacích miest počas pracovného času (%).	(b27) Mesto nemá stanovené minimálne požiadavky na parkovanie (na uliciach a v podzemných garážach) pre nové zástavby a má zavedenú formálnu politiku postupného odstraňovania všetkých predchádzajúcich požiadaviek na parkovanie v existujúcich zástavbách.
(i73) Existencia minimálnych požiadaviek na parkovanie (na uliciach a v podzemných garážach) pri nových zástavbách (áno/nie).	

Vytváranie centier logistických služieb

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zapojenie príslušných zainteresovaných strán a podporu vytvorenia centra logistických služieb na území mesta. Centrum logistických služieb môže byť situované pomerne blízko geografickej oblasti, ktorú obsluhuje, čo umožní spoľahlivé dodávky v rámci tohto územia.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za mobilitu, a je osobitne dôležitý v mestách, do ktorých prichádza veľké množstvo zásielok tovaru a/alebo ktoré sú vystavené veľkému dopravnému preťaženiu a znečisteniu ovzdušia.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i74) Emisie CO ₂ z nákladných vozidiel v určitom časovom období (napr. za rok, za mesiac) v oblasti, ktorú obsluhuje centrum logistických služieb (kg ekvivalentu CO ₂ /rok alebo kg ekvivalentu CO ₂ /mesiac).	(b28) Zníženie emisií CO ₂ z nákladných vozidiel v obsluhovanej oblasti o 40 % v porovnaní so situáciou pred vytvorením centra logistických služieb.
(i75) Počet jazd s dodávkami v obsluhovanej oblasti za deň (počet/deň).	(b29) Zníženie počtu jazd s dodávkami v obsluhovanej oblasti o 75 % za deň v porovnaní so situáciou pred vytvorením centra logistických služieb.

3.5 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre využívanie pôdy

Táto časť je zameraná na miestne orgány, ktoré zodpovedajú za územné plánovanie.

Obmedzovanie rozrastania miest na zelené plochy a poľnohospodársku pôdu

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na obmedzenie a kontrolu rozrastania miest pomocou regulačných opatrení (napríklad priestorové územné plánovanie, obmedzovanie konkrétneho využívania pôdy), ekonomických zásahov (napríklad predaj stavebných povolení) a inštitucionálnych zmien a riadenia (napríklad osobitné agentúry pre revitalizáciu mesta). Príklady opatrení na obmedzenie rozrastania miest predstavujú motiváciu pre výstavbu na opustených priemyselných pozemkoch, minimalizáciu uzavretých priestorov medzi budovami, renováciu nevyužívaných budov a podpory vertikálnej výstavby.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za územné plánovanie.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i76) Percentuálny podiel umelých nepriepustných povrchov (t. j. všetky druhy nepriepustnej zastavanej plochy: budovy, cesty, akákoľvek časť bez vegetácie a vody) na území mesta (km ² umelého nepriepustného povrchu/km ² celkového povrchu).	(b26) Parkovacie miesta na uliciach sú obsadené na 80 – 90 % počas 90 % pracovného času.
(i77) Percentuálny podiel novozastavanej plochy v určitom časovom období (napr. jeden rok, päť rokov, desať rokov) z celkovej zastavanej plochy na území mesta na začiatku posudzovaného obdobia (%).	(b27) Mesto nemá stanovené minimálne požiadavky na parkovanie (na uliciach a v podzemných garážach) pre nové zástavby a má zavedenú formálnu politiku postupného odstraňovania všetkých predchádzajúcich požiadaviek na parkovanie v existujúcich zástavbách.

Obmedzovanie efektu teplotného ostrova v mestách

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zmiernenie efektu teplotného ostrova v meste prostredníctvom zavádzania kombinácie opatrení, ako sú zelené plochy, vegetačné strechy, používanie reflexných materiálov, zvyšovanie účinnosti izolácie teplovodných potrubí a predchádzanie šíreniu odpadového tepla jeho opätovným využívaním.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za územné plánovanie vo veľkých mestských oblastiach. Malé mestá sú menej postihnuté efektom teplotného ostrova v meste.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i78) Zavádzanie opatrení na zmiernenie efektu teplotného ostrova v meste, ako sú zelené plochy, vegetačné strechy alebo používanie reflexných materiálov (áno/nie).	–

Stanovenie požiadavky nízkeho vplyvu na životné prostredie pri odvodňovaní zastavanej pôdy

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na stanovenie požiadavky prijať opatrenia zabezpečujúce nízky vplyv na životné prostredie pri odvodňovaní novej zástavby (vrátane rozsiahlej prestavby existujúcich zastavaných území) s cieľom predchádzať záplavám, erózii a znečisteniu pôdy a znečisteniu podzemnej vody a mať tieto javy pod kontrolou. Opatrenia zabezpečujúce nízky vplyv na životné prostredie pri odvodňovaní, založené na filozofii udržateľných kanalizačných systémov, sa považujú za najlepší postup, keďže táto filozofia vychádza z výborných zásad, ktoré:

- A) sú zamerané na zlepšenie kvality odtoku vody, znižujú povrchový odtok, prispievajú k biodiverzite a vytvárajú kvalitu bývania,
- B) sú prejavom snahy čo najvernejšie napodobniť prirodzené odvodnenie pred výstavbou,
- C) obsahujú hierarchiu riadenia predstavujúcu prevenciu, kontrolu zdroja a kontrolu miesta.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za územné plánovanie. Konkrétne opatrenia na zlepšenie odvodňovania sú špecifické pre dané miesto.

3.6 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre zelené mestské oblasti

Táto časť je zameraná na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za riadenie zelených mestských oblastí.

Vypracovanie a vykonávanie miestnej stratégie a miestneho akčného plánu v oblasti biodiverzity

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zavedenie miestnej stratégie a miestneho akčného plánu v oblasti biodiverzity, ktorých ciele a účely sa môžu určiť na základe diskusie s odborníkmi, zainteresovanými stranami a obyvateľmi. Akčný plán musí obsahovať opatrenia, ktoré sa majú vykonať, časové harmonogramy, dostupný rozpočet, medzníky, partnerstvá na vykonávanie plánu a zodpovednosť. Výsledky akčného plánu sa môžu propagovať a šíriť medzi obyvateľmi a zainteresovanými stranami s cieľom zvyšovať informovanosť.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za riadenie zelených mestských oblastí.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i80) Percentuálny podiel a počet pôvodných druhov (za rôzne kategórie druhov, napríklad vtáky, motýle) v mestskej oblasti (%).	–
(i81) Percentuálny podiel prírodných a poloprírodných plôch v mestskej oblasti z celkovej plochy mestskej oblasti (%).	–
(i82) Zelená plocha na obyvateľa (m ² /obyvateľ), pričom sa rozlišuje medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami.	–

Vytváranie modro-zelených sietí

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na vytváranie modro-zelených sietí⁹ obnovu prírodne orientovaného kolobehu vody a prispievanie ku kvalite mesta spojením hospodárenia s vodou a zelenej infraštruktúry. Modro-zelené siete môžu kombinovať a chrániť hydrologické a ekologické hodnoty mestskej krajiny a zároveň prinášať opatrenia na zvýšenie odolnosti a schopnosti adaptácie pre prípad záplav.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva je uplatniteľný na všetky miestne orgány.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i83) Percentuálny podiel zelených a modrých mestských plôch v mestskej oblasti z celkovej plochy mestskej oblasti (%).	–

⁹ Modro-zelené siete sú prírodné a poloprírodné plochy zahŕňajúce zelené plochy (a/alebo modré plochy, pokiaľ ide o vodné ekosystémy) a ďalšie fyzické vlastnosti suchozemských (vrátane pobrežných) a morských oblastí.

Podpora budovania vegetačných striech

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na vytváranie vhodných systémov politiky na podporu budovania vegetačných striech na nových a existujúcich budovách, verejných aj súkromných. Súčasťou vegetačných striech môžu byť aj systémy výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú fotovoltaické panely. Schémy politiky na podporu budovania vegetačných striech môžu obsahovať ekonomické motivačné faktory, zníženie byrokracie a konkrétnu technickú podporu na zahrnutie vegetačných striech do výstavby alebo renovácie budov.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za územné plánovanie.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i84) Percentuálny podiel plochy pokrytej vegetačnými strechami z celkovej plochy mestskej oblasti (m^2 vegetačné strechy/ m^2 mestská oblasť).	–
(i85) Percentuálny podiel alebo počet budov s vegetačnými strechami v danej mestskej oblasti (%).	–

Dodávanie novej environmentálnej hodnoty zanedbaným zeleným plochám a okrajovým plochám

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na prijatie plánu na obnovu zanedbaných zelených plôch a okrajových plôch na území mesta s cieľom odstrániť znečisťujúce látky z pôdy a vody, zlepšiť prostredie pre voľne žijúce živočíchy a rastliny, zmierniť efekt teplotného ostrova v meste a chrániť oblasť pred eróziou a záplavami, a zároveň poskytnúť miestnym obyvateľom rekreačné zelené plochy.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za územné plánovanie.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i86) Prijatie plánu na obnovu a environmentálne manažérstvo zanedbaných zelených plôch a okrajových plôch na území mesta (áno/nie).	–

3.7 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre kvalitu miestneho okolitého ovzdušia

Táto časť je zameraná na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za riadenie kvality ovzdušia.

Zlepšenie kvality miestneho okolitého ovzdušia

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na vypracovanie štruktúrovaného plánu na zlepšenie kvality ovzdušia s pravidelne aktualizovanými krátkodobými aj dlhodobými cieľmi, ktoré sa stanovujú vopred a s prísnejšími hodnotami v porovnaní s cieľmi a limitmi stanovenými v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES¹⁰ (smernica o kvalite ovzdušia). Plán musí zahŕňať všetky aspekty, začínajúc dopravou (používanie automobilov, obmedzenia rýchlosti, verejná doprava atď.), cez priemyselné zariadenia, výrobu energie, typ vykurovacích systémov v budovách, energetickú efektívnosť budov, až po územné plánovanie, a musí byť vypracovaný v spolupráci s príslušnými sektorovými orgánmi a zainteresovanými stranami. Okrem toho, pokiaľ je to možné, účinnosť plánu možno zvýšiť koordináciou jeho prípravy s orgánmi verejnej správy vyššej úrovne a susediacimi mestami. Plán na zlepšenie kvality ovzdušia môže zahŕňať aj šírenie informácií medzi obyvateľmi o účinkoch a dôležitosti kvality ovzdušia, napríklad propagáciou využívania možností udržateľnej dopravy.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za riadenie kvality ovzdušia na svojom území, so zameraním na konkrétne miestne problémy.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i87) Priemerná koncentrácia častíc PM ₁₀ za rok (µg/m ³).	(b30) Výsledky za všetky ukazovatele uvedené v tomto najlepšom postupe environmentálneho manažérstva dosahujú úrovne stanovené v usmerneniach ku kvalite ovzdušia, ktoré vydala Svetová zdravotnícka organizácia.
(i88) Počet dní, keď priemerná denná koncentrácia častíc PM ₁₀ prekračuje hodnotu 50 µg/m ³ , za rok (dni/rok).	
(i89) Priemerná koncentrácia častíc PM _{2,5} za rok (µg/m ³).	
(i90) Počet dní, keď priemerná denná koncentrácia častíc PM _{2,5} prekračuje hodnotu 25 µg/m ³ , za rok (dni/rok).	
(i91) Počet dní, keď koncentrácia ozónu (O ₃) prekračuje hodnotu 120 µg/m ³ maximálneho denného priemeru za 8 hodín, za rok (dni/rok).	
(i92) Priemerná koncentrácia častíc oxidu dusičitého (NO ₂) za rok (µg/m ³).	
(i93) Počet dní, keď hodinová koncentrácia NO ₂ prekračuje hodnotu 200 µg/m ³ , za rok (dni/rok).	

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (Ú. v. EÚ L 152, 11.6.2008, s. 1)

3.8 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre hluk

Táto časť je zameraná na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za znižovanie hluku.

Monitorovanie, mapovanie a znižovanie hluku

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na mapovanie hluku na území mesta a informovanie verejnosti o účinkoch hluku a o výsledkoch mapovania prostredníctvom účinnej komunikačnej kampane. Na základe výsledkov mapovania hluku musia miestne orgány vypracovať akčné plány na znižovanie miestnych hladín hluku a udržiavanie kvality environmentálneho hluku v oblastiach, kde je dobrá.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za znižovanie hluku.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i94) Percentuálny podiel meraní hladiny hluku, pri ktorých sa zistilo prekročenie miestnych hraničných hodnôt, z celkového počtu meraní (%).	–
(i95) Podiel obyvateľov vystavených hladinám hluku, ktoré prekračujú miestne hraničné hodnoty, z celkového počtu obyvateľov (%).	
(i96) Podiel obyvateľov vystavených hladinám nočného hluku, ktoré ovplyvňujú zdravie podľa limitov Svetovej zdravotníckej organizácie, z celkového počtu obyvateľov (%).	

3.9 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre nakladanie s odpadom

Táto časť je zameraná na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadom.

Zohľadnenie sektorového referenčného dokumentu schémy EMAS pre sektor nakladania s odpadom

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na posudzovanie najlepších postupov environmentálneho manažérstva stanovených a uvedených v sektorovom referenčnom dokumente schémy EMAS pre sektor nakladania s odpadom¹¹ a na vypracovanie správy o ukazovateľoch určených v uvedenom dokumente.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadom.

¹¹ Sektorový referenčný dokument schémy EMAS pre sektor nakladania s odpadom sa v súčasnosti pripravuje. Priebežné výsledky sú dostupné na adrese (po prijatí tam bude dostupný aj konečný dokument): http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/waste_mgmt.html

3.10 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre zásobovanie vodou

Táto časť je zameraná na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za zásobovanie pitnou vodou na svojom území.

Zavedenie celkového merania spotreby vody na úrovni domácnosti/konečného používateľa

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na inštalovanie vodomeroch v každej obytnej jednotke a priestoroch každého iného konečného používateľa (priemyselný závod, komerčná budova, verejná budova atď.) s cieľom dosiahnuť, aby všetky účty za vodu boli založené na skutočnej spotrebe vody. Zavedením inteligentných vodomeroch je možné predovšetkým monitorovať spotrebu vody na diaľku a aktuálne, a takisto napríklad analyzovať vzory spotreby rôznych odberateľov alebo zisťovať nedostatky sietí distribúcie vody. Vystavovanie účtov za skutočnú spotrebu vody a umožnenie skorého zistenia neobvyklej spotreby vody (napríklad úniky) môže viesť k výrazným úsporám vody.

Uplatniteľnosť

Túto techniku možno uplatniť vo všetkých existujúcich sieťach zásobovania vodou.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i97) Miera zapojenia do merania spotreby vody (% odberateľov, % spotreby vody, na ktorú sa uplatňuje meranie).	(b31) Miera zapojenia do merania spotreby vody na úrovni domácnosti alebo konečného používateľa je najmenej 99 %.
(i98) Percentuálny podiel inteligentných vodomeroch z celkového počtu používaných vodomeroch (%).	(b32) V oblastiach s nedostatkom vody ⁽¹⁾ (prinajmenšom počas časti roka) sa používajú na úrovni domácnosti/konečného používateľa inteligentné vodomery.
(i99) Zníženie spotreby vody konečných používateľov po inštalácii vodomeroch a/alebo inteligentných vodomeroch (l/používateľ).	(b33) Všetky nové budovy sú vybavené vodomermi (inteligentnými vodomermi v oblastiach s nedostatkom vody).

⁽¹⁾ Oblasti s nedostatkom vody sú oblasti, kde sú nedostatočné vodné zdroje na uspokojenie dlhodobých priemerných potrieb. Ďalšie informácie sú dostupné na adrese: <http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/about.htm>.

Minimalizácia únikov vody zo systému distribúcie vody

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- vykonávanie podrobnej bilancie vody v systéme distribúcie vody a riadenie tlaku vody s cieľom predchádzať vysokým úrovniam,
- analýzu siete distribúcie vody a jej rozdelenie na vhodné meracie oblasti s cieľom zisťovať úniky vody pomocou ručných alebo automatických akustických detektorov únikov vody,
- rýchlu a primeranú reakciu na zistené poruchy a úniky v sieti,
- vytvorenie databázy všetkých technických inštalácií a ich georeferenčných údajov, veku potrubí, typov potrubí, hydraulických údajov, predchádzajúcich zásahov atď.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na nové a existujúce siete distribúcie vody.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i100) Percentuálny podiel straty vody z objemu na vstupe do systému (%).	
(i101) Infraštruktúrny index strát (Infrastructure Leakage Index, ILI): vypočítaný ako hodnota aktuálnych skutočných strát za rok (current annual real losses, CARL)/hodnota nevyhnutných skutočných strát za rok (unavoidable annual real losses, UARL) ⁽¹⁾ .	(b34) Infraštruktúrny index strát je nižší než 1,5.

⁽¹⁾ Aktuálne skutočné straty za rok (CARL) predstavujú množstvo vody, ktoré sa skutočne stratí z distribučnej siete (t. j. nie je dodané konečným používateľom). Nevyhnutné skutočné straty za rok (UARL) znázorňujú skutočnosť, že vždy bude dochádzať k určitým únikom v sieti distribúcie vody. Hodnota UARL sa vypočíta na základe faktorov, ako je dĺžka siete, počet prípojkov a tlak, pri ktorom sieť funguje.

3.11 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre nakladanie s odpadovými vodami

Táto časť je zameraná na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadovými vodami a mestskú kanalizáciu.

Energeticky efektívne nakladanie s odpadovými vodami pri dosahovaní úplných nitrifikačných podmienok

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na:

- A) zabezpečenie inštalovania kapacity na nakladanie s minimálne dvojnásobným tokom odpadových vôd, než aký sa dosahuje za suchého počasia (pre prípad dažďa alebo topenia snehu),
- B) nakladanie s odpadovými vodami za nitrifikačných podmienok (pomer potravín k mikroorganizmom < 0,15 kg BSK₅/ kg MLSS¹² za deň) a vykonávanie denitrifikácie a odstraňovania fosforu,
- C) odstraňovanie suspendovaných tuhých látok pieskovou filtráciou (alebo ponorenými membránami) v prípade citlivých prijímajúcich vodných útvarov,
- D) zavedenie ďalšieho terciárneho čistenia na zníženie množstva mikropolutantov,
- E) nepretržité monitorovanie organických zložiek (celkový obsah organického uhlíka), amoniaku, nitrátu a fosforu v prípade kapacity zariadenia pre populačný koeficient vyšší než 100 000¹³ alebo s denným prítokom znečistenia BSK₅ viac ako 6 000 kg,
- F) stabilizáciu primárneho a nadmerného kalu v anaeróbných digestoroch,
- G) sušenie anaeróbne stabilizovaného kalu a jeho odoslanie na spaľovanie,
- H) zavádzanie energeticky efektívnych technológií, ako sú energeticky efektívne systémy jemného bublinového prevzdušňovania v biologickom štádiu a energeticky efektívne čerpadlá a skrutkové zdviháky.

Uplatniteľnosť

Túto techniku možno uplatniť na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadovými vodami v nových aj existujúcich čistiarnach odpadových vôd.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i102) Koncentrácie v konečnej výtokovej vode alebo účinnosť odstránenia ChSK, BSK ₅ , amoniaku, celkového obsahu dusíka a celkového obsahu fosforu (mg/l, %).	(b35) Dosiahnuté hodnoty účinnosti odstránenia sú: najmenej 98 % pri BSK ₅ , najmenej 90 % pri ChSK, najmenej 90 % pri amoniaku, najmenej 80 % pri celkovom obsahu organických zložiek dusíka a najmenej 90 % pri celkovom obsahu fosforu.
(i103) Spotreba elektrickej energie čistiarne odpadových vôd na množstvo odstráneného BSK ₅ (kWh/kg odstráneného BSK ₅).	(b36) Spotreba elektrickej energie čistiarne odpadových vôd je:
(i104) Spotreba elektrickej energie čistiarne odpadových vôd na čistený objem (kWh/m ³ čistených odpadových vôd).	– nižšia než 18 kWh/populačný koeficient/rok vo veľkých mestských čistiarnach odpadových vôd (s veľkosťou populačného koeficientu viac ako 10 000),
(i105) Spotreba elektrickej energie čistiarne odpadových vôd na populačný koeficient za rok (kWh/populačný koeficient/rok).	– nižšia než 25 kWh/populačný koeficient/rok v malých mestských čistiarnach odpadových vôd (s veľkosťou populačného koeficientu menej než 10 000).

¹² V texte najlepšieho postupu environmentálneho manažérstva sa používajú tieto skratky: BSK₅: biochemická spotreba kyslíka za päť dní, MLSS: suspendované tuhé látky v zmiešanej tekutine (biomasa v systéme aktivovaného kalu), ChSK: chemická spotreba kyslíka.

¹³ „Populačný koeficient“ alebo p. k. je pojem používaný v smernici Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES, L 135, 30.5.1991, s. 40) a týka sa organického znečistenia spôsobeného obyvateľmi mesta alebo obce a inými zdrojmi, ako napríklad ľuďmi, ktorí nie sú obyvateľmi, a agropotravinárskym priemyslom.

Minimalizácia emisií z odpadových vôd s osobitným dôrazom na mikropolutanty

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na výrazné odstraňovanie mikropolutantov zavedením terciárneho čistenia, ako je adsorpcia na práškové aktívne uhlie alebo oxidácia oxidačnými činidlami bez obsahu chlóru (konkrétne ozón).

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadovými vodami v nových aj existujúcich mestských čistiarniach odpadových vôd. Pokiaľ však ide o existujúce čistiarne, môže dochádzať k priestorovým obmedzeniam, ktoré možno prekonať upravenou konštrukciou zariadení.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i106) Účinnosť odstránenia pri mikropolutantoch vo fáze adsorpcie alebo ozonizácie, pokiaľ ide o ChSK alebo DOC ⁽¹⁾ (%).	(b37) Priemerná účinnosť odstránenia pri mikropolutantoch je vyššia než 80 %.
(i107) Percentuálny podiel toku odpadových vôd, ktoré prechádzajú terciárnym čistením na odstránenie mikropolutantov, za rok (%).	(b38) Mikropolutanty sa odstraňujú najmenej z 90 % toku odpadových vôd za rok.

⁽¹⁾ DOC: rozpustený organický uhlík.

Anaeróbna digestcia kalu a optimálne energetické zhodnocovanie

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na stabilizáciu primárneho a nadmerného kalu v anaeróbných digestoroch a na využitie vyrobeného bioplynu pomocou efektívnych čerpadiel a skrutkových zdvihákov na efektívnu výrobu elektrickej energie na mieste a na sušenie kalu.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadovými vodami vo veľkých nových a existujúcich čistiarniach odpadových vôd s kapacitou pre populačný koeficient vyšší než 100 000 alebo s denným prítokom znečistenia BSK₅ viac ako 6 000 kg.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i108) Percentuálny podiel potrieb elektrickej energie a tepla v čistiarni odpadových vôd, ktoré pokryje vlastná elektrická energia a teplo vyrobené z bioplynu, za rok (%).	(b39) Vlastná elektrická energia a teplo vyrobené z bioplynu pokryjú 100 % spotreby energie mestských čistiarní odpadových vôd s veľkosťou populačného koeficientu viac ako 100 000, bez tepelného sušenia kalu na mieste, a 50 % v prípade čistiarní s tepelným sušením kalu na mieste.
(i109) Elektrická účinnosť generátora na bioplyn (%).	
(i110) Špecifická výroba bioplynu [Nℓ ⁽¹⁾ /kg vstup organickej suchej látky].	

⁽¹⁾ Nℓ: bežný liter, t. j. objem plynu meraný za štandardných podmienok (tlak: 1,01325 bar; teplota: 0 °C).

Sušenie a spaľovanie kalu

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na efektívne mechanické odvodnenie anaeróbne stabilizovaného kalu, napríklad pomocou komorových filtračných lisov, a potom úplnú oxidáciu v spaľovni (ako je podrobne opísané v referenčných dokumentoch o najlepšíoch dostupných technikách¹⁴ podľa smernice o priemyselných emisiách¹⁵. Fosfor obsiahnutý v popole rezíduí zo spaľovania možno opätovne získať.

Uplatniteľnosť

Túto techniku možno uplatniť na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadovými vodami v nových aj existujúcich čistiarniach odpadových vôd. V prípade malých čistiární sa mechanicky odvodnený kal môže poslať do osobitnej centrálnej spaľovne kalu namiesto spaľovania na mieste.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i111) Percentuálny podiel čistiarenskeho kalu vyprodukovaného v čistiarni odpadových vôd, ktorý sa spaľuje (%).	(b39) Vlastná elektrická energia a teplo vyrobené z bioplynu pokryjú 100 % spotreby energie mestských čistiární odpadových vôd s veľkosťou populačného koeficientu viac ako 100 000, bez tepelného sušenia kalu na mieste, a 50 % v prípade čistiární s tepelným sušením kalu na mieste.
(i112) Percentuálny podiel fosforu obsiahnutého v popole zo spaľovania v čistiarni odpadových vôd, ktorý sa opätovne získava (%).	

Podpora využívania recyklovanej vody z čistiarne odpadových vôd

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na podporu využívania recyklovanej vody z čistiarne odpadových vôd, ktorú možno využiť na:

- A) zavlažovanie vrátane zavlažovania inej ako poľnohospodárskej pôdy, napríklad parkov,
- B) v mestách ako úžitková voda, napríklad na čistenie ulíc, výrobu snehu pre príľahlé lyžiarske strediská, splachovanie záchodov vo verejných budovách, pre verejné fontány,
- C) priemyselné využitie, napríklad chladenie,
- D) dopĺňanie zásob podzemnej vody.

Miestne orgány verejnej správy môžu zabezpečiť využívanie recyklovanej vody v niektorých konkrétnych aplikáciách, ak vybaví čistiarne odpadových vôd vhodnými systémami na terciárne čistenie a dezinfekciu, podľa potreby. V tomto procese sa orgány verejnej správy musia spojiť s príslušnými zainteresovanými stranami (napríklad miestnymi poľnohospodármi, poľnohospodárskymi družstvami), ktoré môžu mať záujem o využívanie recyklovanej vody.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za čistenie odpadových vôd. Opätovné využívanie vody je však osobitne dôležité v oblastiach s nedostatkom vody, kde môže obmedziť vplyv na vodné zdroje a kde sú mimoriadne investície a prevádzkové náklady ekonomicky prijateľné.

¹⁴ Referenčné dokumenty o najlepšíoch dostupných technikách podľa smernice o priemyselných emisiách sú dostupné na adrese: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>.

¹⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrováná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17).

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i113) Množstvo recyklovanej vody vyprodukované čistením odpadových vôd v danom časovom období (m ³ /rok, m ³ /hodinu).	–
(i114) Percentuálny podiel recyklovanej vody z celkového množstva čistených odpadových vôd (%).	–

Zadržiavanie a čistenie vody z preplnených kombinovaných stokových systémov a búrkovej vody z oddelených stokových systémov

V prípade kombinovaných stôk¹⁶ ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na čistenie vody z preplnených zadržiavacích zásobníkov pomocou jemných sít (4 – 6 mm) a sedimentačných nádrží, a v závislosti od kvality prijímanej vody, pomocou pôdnych zadržiavacích filtrov alebo iných techník s podobnou účinnosťou odstránenia suspendovaných tuhých látok, ChSK, ťažkých kovov a organických znečisťujúcich látok.

V prípade oddelených stôk ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na čistenie búrkovej vody v závislosti od úrovne jej znečistenia, pričom priamo sa vypúšťa iba búrková voda, ktorá nie je znečistená vôbec alebo je len málo znečistená.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za nakladanie s odpadovými vodami a mestskú kanalizáciu.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i115) Pri kombinovaných stokových systémoch pomer znečisťujúcich látok (všetky suspendované tuhé látky, ChSK a ťažké kovy), vypustených do vodných útvarov z čistenia odpadových vôd, z celkových emisií (z čistených odpadových vôd a preplnených systémov búrkovej vody) (%).	–
(i116) Pri oddelených stokových systémoch percentuálny podiel kontaminovaných nepriepustných plôch, z ktorých sa búrková voda primerane čistí (%).	–

Udržateľný mestský kanalizačný systém

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zníženie prietoku búrkovej vody do kombinovaných a oddelených stôk zlepšením vsakovania vody do pôdy (napríklad znížením nepriepustnosti pôdy). Umožní sa tým obmedzenie prepĺňania systémov v situáciách veľmi silných dažďov a zabezpečí sa, že každé vypúšťanie mestskej odtokovej vody je dobre riadené, s cieľom zabrániť značným emisiám znečisťujúcich látok do prijímajúceho vodného útvaru. Miestne orgány môžu podporiť udržateľný mestský kanalizačný systém zahrnutím vhodných opatrení, založených na holistickom prístupe na úrovni povodia rieky, do miestnych politik využívania pôdy.

¹⁶ V kombinovaných stokových systémoch sa odpadová voda a búrková voda (z búrok alebo dažďov) zbiera do tej istej stokovej siete. V oddelených stokových systémoch sa odpadová voda a búrková voda zbierajú a posielajú na čistenie alebo vypustenie cez oddelené stokové siete.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky miestne orgány, ktoré zodpovedajú za mestskú kanalizáciu a územné plánovanie. Opatrenia udržateľnej mestskej kanalizácie možno uplatňovať v rámci novej aj existujúcej zástavby. V existujúcich zastavaných územiach však môže dochádzať k určitým obmedzeniam (napríklad nedostatok dostupného priestoru na miestne vsakovanie).

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i76) Percentuálny podiel umelých povrchov (t. j. všetky druhy nepriepustnej zastavanej plochy: budovy, cesty, akákoľvek časť bez vegetácie a vody) na území mesta (km ² umelého povrchu/km ² celkového povrchu).	–
(i117) Percentuálny podiel odhadovaného množstva dažďovej vody, ktorá sa zadrží a vsiakne do zeme priamo na mieste, z celkového odhadovaného množstva dažďovej vody, ktorá naprší v danej mestskej oblasti za rok (%).	

3.12 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre zelené verejné obstarávanie

Táto časť sa zameriava na všetky orgány štátnej správy.

Systematické uplatňovanie environmentálnych kritérií v každom verejnom obstarávaní

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na zavedenie environmentálnych kritérií do verejného obstarávania produktov (tovaru, služieb a prác) a na posudzovanie, v rámci kritérií obstarávania, najekonomickejších nákladov počas životného cyklu tovaru alebo služby, a nielen počiatočnej investície na nákup produktu.

Environmentálne kritériá sa môžu uviesť v technických špecifikáciách, v kritériách výberu, kritériách hodnotenia ponúk a v doložkách týkajúcich sa plnenia zákazky v rámci každého obstarávania, kde sa očakáva závažný potenciálny vplyv na životné prostredie.

Orgány verejnej správy, ktoré potrebujú usmernenie k formulovaniu environmentálnych kritérií, môžu:

- A) uplatniť komplexné kritériá zeleného verejného obstarávania EÚ¹⁷ (GPP EÚ), ak sú k dispozícii pre konkrétny produkt, v technických špecifikáciách, v kritériách výberu, kritériách hodnotenia ponúk a v doložkách týkajúcich sa plnenia zákazky,
- B) ak žiadne odporúčania kritérií GPP EÚ neexistujú, je možné odkázať na environmentálnu značku EÚ, pokiaľ je pre daný produkt k dispozícii, a použiť kritériá environmentálnej značky EÚ vo verejnom obstarávaní¹⁸,
- C) zaviesť ako kritérium hodnotenia ponúk vo verejných súťažiach pri obstarávaní tovaru, služieb a prác registráciu dodávateľov v schéme EMAS, čo predstavuje doplňujúce body v procese hodnotenia ponúk za predpokladu, že uplatňovanie systému manažérstva environmentu je relevantné vo vzťahu k predmetu zákazky. V odvetviach alebo oblastiach, kde je v schéme EMAS registrovaný malý počet organizácií spomedzi účastníkov trhu, čo by mohlo obmedzovať počet ponúk, sa referencie môžu rozšíriť o systémy manažérstva environmentu založené na medzinárodnej norme (t. j. ISO 14001). Orgány verejnej správy však môžu oceniť väčšiu dôveryhodnosť a spoľahlivosť schémy EMAS tak, že pridelia väčší počet bodov organizáciám registrovaným v schéme EMAS než organizáciám s inými systémami manažérstva environmentu, ktoré nepredstavujú rovnaké záruky.

Uplatiteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i118) Percentuálny podiel obstarávaní, v ktorých sa uplatňovali environmentálne kritériá, z celkového počtu obstarávaní, rozčlenených podľa kategórie produktu (%).	(b40) Pri 100 % obstarávaní sa uplatňovali environmentálne kritériá, ktoré si vyžadujú prinajmenšom úroveň hospodárnosti stanovenú v kritériách GPP EÚ, v prípade produktov, pre ktoré sú kritériá GPP EÚ k dispozícii (napr. kancelársky papier, čistiace prostriedky, nábytok).

¹⁷ Informácie o kritériách zeleného verejného obstarávania EÚ a úplný zoznam produktov, na ktoré sa kritériá vzťahujú, sú dostupné na adrese: http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.

¹⁸ S cieľom neobmedzovať počet ponúk je v technických špecifikáciách možné odkázať na kritériá environmentálnej značky EÚ pre danú konkrétnu skupinu výrobkov alebo služieb, pričom na overenie sa môže požadovať predloženie platnej licencie environmentálnej značky EÚ. Podľa článku 44 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65) musia verejní obstarávatelia uznať aj iné primerané dôkazné prostriedky.

3.13 Najlepšie postupy environmentálneho manažérstva pre environmentálne vzdelávanie a šírenie informácií

Táto časť je zameraná na orgány verejnej správy, ktoré zodpovedajú za environmentálne vzdelávanie občanov a poskytovanie environmentálnych informácií podnikom.

Poskytovanie environmentálneho vzdelávania a environmentálnych informácií občanom a podnikom

Ide o najlepší postup environmentálneho manažérstva na poskytovanie environmentálneho vzdelávania a environmentálnych informácií občanom a podnikom s cieľom:

- A) zvyšovať verejnú informovanosť o problémoch životného prostredia,
- B) poskytovať praktické informácie o spôsoboch, ako môžu občania a podniky každodenne prispievať k ochrane životného prostredia a efektívnemu využívaniu zdrojov,
- C) vytvárať nové vzory správania medzi rôznymi skupinami v spoločnosti,
- D) inšpirovať občanov, aby spoznávali a oceňovali miestne prostredie a aby obnovili spojenie s prírodou,
- E) stimulovať pochopenie vzájomnej environmentálnej závislosti mestských a okolitých vidieckych a prírodných oblastí.

Takéto ciele možno dosiahnuť organizovaním vzdelávacích seminárov, konferencií, workshopov pre širokú verejnosť alebo osobitné skupiny občanov, podnikov alebo odborníkov na konkrétne témy (napríklad energeticky efektívne budovy). Miestne orgány verejnej správy môžu okrem toho poskytovať konkrétne informácie o právnych (a iných) aspektoch týkajúcich sa životného prostredia a o dostupných stimuloch (napríklad stimuly zamerané na energetickú efektívnosť). Všetky činnosti sa môžu organizovať s účasťou a spoluprácou obyvateľov, miestnych organizácií a podnikov, ktoré podporujú poskytovanie environmentálneho vzdelávania a environmentálnych informácií občanom.

Uplatniteľnosť

Tento najlepší postup environmentálneho manažérstva možno uplatniť na všetky orgány verejnej správy, ktorých úlohou je informovať verejnosť o záležitostiach životného prostredia.

Ukazovateľ environmentálneho správania	Referenčné kritériá excelentnosti
(i119) Percentuálny podiel občanov, ktorí sa priamo alebo nepriamo podieľali na akciách environmentálneho vzdelávania.	–
(i120) Existencia mestskej služby alebo agentúry na poskytovanie informácií týkajúcich sa životného prostredia podnikom (áno/nie).	